

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: [312] 842-7325

VOLUME LXI Nr. 23

KETVIRTADIENIS, LAPKRIČIO [NOVEMBER] 12, 1981

KAINA 25 c.

KASDIEN

BŪTŲ DEPRESIJA BJO SKOLOMS ŠPYGOS KLAUSIA SKAITYTOJAS "VILNIES" VAJAI

Prez. Reaganas rinkiminės kampanijos metu gyrėsi, kad Amerika pastatys ant kojų dirbti. Bet visi ženklai rodo, ne taip lengva pastatyti ant kojų dirbti, kai kapitalistinė ekonomika nukreipta pelnui, o ne liaudies gerbūviui. Jeigu nebūtų tokių socialinių programų kaip Social Security ir nedarbo kompensacija, kiekviena recesija būtų depresija.

Prasidedančią recesiją, kurią pripažįsta ir prezidentas, kad prasideda, gal dar pergyvensime, bet ji jau bus arčiau depresijos už ankstesnes recesijas. Ryšium su socialinių programų siaurimu, ne vienam amerikiečiui diržas teks suveržti ne viena skylute, o keliomis.

Ekonomiškai išsivysčiusios šalys su savo imperialistinėmis daugiakorporacinėmis korporacijomis ekonominiai neišsivysčiusios šalys taip nuvarė nuo koto, kad kai kurios jų jau nebepajėgia mokėti užsienio skolų. Štai Meksikoje, Cancun kurorte turtingųjų ir nuskurdusių vadovai buvo suvažiavę tartis, kas daryti, kad nuo koto nuvarytų šalių nebepakeldama skurdo liaudis, pradėjusi šturmuoti, neparodytų toms skoloms špygos.

Kokios bus šio pasitarimo pasėkos, komentarų nereikia. Turčius pusbadžių gyvenančiam kaimynui turčiaus numesta duonos pluta iš skurdo neišgelbės.

Kai kalbama apie galimą ribotą branduolinį karą, beabejo, jeigu jis kiltų, daugiausia būtų apsvilinta Vakarų Europa. Todėl nenuostabu, kad ten vyksta šimtatūkstantinės antikarinės demonstracijos, nenuostabu, kad Graikijoje laimėjo socialistas, žadėjęs rinkėjams Graikiją ištraukti iš NATO, nenuostabu, kad Anglijoje didėja įtaka Darbo partijos, skelbiančios, jeigu laimės rinkimus, JAV branduoliniam ginklui Anglijos teritorijoje nebus vietos.

Ar neišeina taip, kad karotroškos kasa sau duobę lygiai taip, kaip Marksas sakė, kad kapitalizmas žmogaus kito žmogaus išnaudojimu kasa sau duobę, išsikis ir igrius.

Siomis dienomis gavau vieno "Vilnies" skaitytojo laišką, kuriame klausia, ar dar tebeikvilioja "Naujienos", susipešusios su kitais tokiomis pat dėl "vadavimo" lovio.

Taip, mielas skaitytojau, tebesipeša ir priėjo jau net iki to, kad Amerikos LB statusas joms yra parašytas grynai komunistų partijos pagrindais. O kaip žinia, ta Amerikos LB lygiai tokia pat kaip ALTA, už kurį "Naujienos" deda galvą.

Mainos rūbas Lietuvos kaimo

Nauji namai Paluknyje.

Dar ne taip seniai pasirodė pirmosios alytiškių gyvenamųjų namų grupės, pagyvinusios kaimo vaizdą. Ir galima buvo manyti, kad ilgesnį laiką industrinėje kaimiškų pastatų statyboje žymesnių permainų nebus. Tačiau taip neatsitiko. Praėjo trumpas laiko tarpas, ir štai įgyvendinta nauja projektuotojų mintis. Paluknyje, Trakų rajono Merkio eksperimentinio ūkio centrinėje gyvenvietėje, iškilę nauji gyvenamieji namai — taip pat spalvingi, gražūs, tik akiai dar neregėti. Jie patraukia dėmesį visų, kurie keliauja Vilniaus — Druskininkų plentu.

Dar pavasarį čia buvo lygus laukas ir keletas neišvaizdžių kaimo gryčių. Dabar jų vietoje stovi tie naujieji patrauklūs namai, kuriuos tiksliau reiktų vadinti sodybomis.

Visi gyvenamieji namai vienbutiniai, skirti vieni šeimai. Kaimo gyventojai tai labai svarbu. Visuose yra centrinis šildymas, vanden tiekis, kanalizacija, dujinė viryklė ir kiti patogumai.

Gyvenamasis namas — tai tik pusė patogumų. Daug jų ūkiniame pastate. Čia ir gera pašarų virtuvė.

Gi kalbant apie eilinius dipukus, mielas skaitytojau, jie jau nebetokie, kokie buvo anksčiau. Nebesiduoda suagituojami daužyti "Vilnies" bei žymesnių pažangiečių langus. Dauguma jau šaiposi iš "vadavimo". Bet kadangi nėra kur jiems dėtis, tai dar eina į visokius minėjimus, balius, reakcinių ruošiamus pasipinigavimui.

Pati "vadavimo" politika irgi keičia savo veidą. Kai kurie "vadavotėjai", kad išsipainiojus iš "vadavimo", pasisamdė privatišką amerikietišką biznio kompaniją, kad ji užsiiminėtų šiuo bizniu.

"Vilnies" vajai baigia įsisiūbuti. Kokie rezultatai bus, sunku pasakyti. Nežiūrint visa ko, darykime viską, kad būtų sėkmingi. Nenuleiskime rankų, kaip nuleidome didžiosios depresijos bei makartizmo metais.

Kaip žmogui entuziazmas ir aktyvi visuomeninė veikla yra ilgo gyvenimo laidas, lygiai taip yra ir laikraščiai. S. J. Jokubka

Emigravusio iš TSRS žydo tragedija

Matvejus Levinas, buvęs Tarybų Sąjungos pilietis, kuris dabar gyvena Kanados sostinėje, jau metai neturi darbo. Kartu su juo, 36 metų elektroninės aparatūros techniku, susiduria su neįprastais sunkumais ir jo žmona Aleksandra bei 8 metų sūnus.

Kasdien Matvejus Levinas vaikšto į darbo biržą, lankosi įvairiose firmose, jis pasiryžęs plauti indus, grindis, bet ir tokio darbo negali gauti. Negali gauti jokio darbo ir jo žmona, elektroninės skaičiavimo mašinos programistė.

Per trejus metus, kai Levinų šeima yra Kanadoje, jis dirbo tik 45 savaites. Iš kelių vietų jis netrukus buvo atleistas nepaaiškintus priežastis. Levinas nori gauti nuolatinį darbą, bet Kanados sostinės darbo biržoje tik gūžčioja pečiais. "Čia laisva šalis," — sako jam ten, — "ir mes negalime įsakyti darbdaviui".

Tarybų Sąjungoje, su širdgėla sako vyras ir žmona, žmonės gerai žino, kad jie neliks be darbo, o jų vaikai — be mokslo, kad jie nebus iškeldinti iš buto. Kokių gi naujų laisvių gauna Kanadoje žmogus, išvykęs iš TSRS? Laisvę bet kuriuo momentu išgirsti: "nešdinkis", "nėra darbo", laisvę atsidurti gatvėje nesumokėjęs už butą, laisvę bijoti išeiti į gatvę vakare. Tokios pat buržuazinės "laisvės" laukia ir jų vaikų: neturėti galimybės mokytis, o po to atsidurti bedarbių armijoje.

Matvejaus ir Aleksandros Levinų, jų mažamečio sūnaus tragedija — tai dėsningas lemiamos klaidos, kurią jie savo laiku padarė, paveikti sionistinės propagandos ir imperialistinių radijo balsų, rezultatas. Dabar jie labai gailisi dėl to. Tačiau, sako Levinai, mes suprantame, kad praregėjome per vėlai.

A. M.

suvažiavimo ir Lietuvos KP XVIII suvažiavimo nutarimams įgyvendinti.

Pokalbyje dalyvavo Lietuvos KP CK užsienio ryšių skyriaus vedėjas F. Strumilas, CK propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjo pavaduotojas R. Mališauskas.

Prieš išvykstant delegacijos vadovė Betty Smith Eltos korespondentui pasakė:

— Viešnagės metu mes susipažinome su Vilniumi, Kaunu, pabuvojome įmonėse ir ūkiuose, kalbėjome su daugeliu žmonių. Visur jautėme nuosirdumą ir draugiškumą, matėme didžiules taikias statybas. Tarybiniai žmonės nori taikos. Karas nusinešė milijonus gyvybių. Žemei reikalinga taika. Tai suprantama ir Amerikos liaudis. Su kiekviena diena vis garsesnis tampa protesto balsas prieš Reagano administracijos vykdomą agresyvią politiką kursą. ELTA

LIETUVOJE LANKĖSI JAV KOMUNISTAI

TSKP CK kvietimu šalyje viešinti JAV komunistų partijos delegacija, vadovaujama JAV komunistų partijos CK Politinio biuro narės Betty Smith, lankėsi Tarybų Lietuvoje. Delegacijos sudėtyje — komunistų partijos New Yorko, Texas, Oregon, Massachusetts, Pennsylvania, Ohio valstijų komitetų vadovaujantys darbuotojai.

Spalio 9 d. svečiai buvo priimti Lietuvos KP Centro Komitete. Centro Komiteto sekretorius V. Astrauskas papasakojo delegacijos nariams apie respublikos pasiekimus Tarybų valdžios metais, apie partinių organizacijų veiklą mobilizuojant darbo žmones TSKP XXVI

VILNIS

Lithuanian Peoples Bi-weekly

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$10.00, six months \$5.50;
Chicago \$12.00, 6 months \$6.50; Canada \$15.00, 6 months \$8.00;
foreign countries \$15.00, 6 months \$8.00.

3116 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60606 Phone 842-7325

Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-780)

Imperialistams pasaulyje darosi riesta

Pasaulyje reikalai vystosi ne taip, kaip imperialistai norėtų. Politiniai vėjai pučia prieš jų interesus. Agresyvių karinių planų pamatai braška. Imperialistinių šalių reakcines sostines apėmusi nemiga.

Netgi ir didžiųjų išsivysčiusių kapitalistinių šalių liaudies antiimperialistinės nuotaikos nebesuvaldomos. Vakarų Europoje vyksta titaniškos antikarinės demonstracijos, griežtai reikalaujančios tartis su socialistiniu pasauliu, imtinai su Tarybų Sąjunga. Didžiojoje Britanijoje konservatorių pralaimėjimas nebe už kalnų. Besiruošiantie ateiti į valdžią socialistuojanti Darbo partija jau atvirai skelbia, kai ateis į valdžią, JAV branduoliniam ginklui Anglijoje vietos nebus.

Skaudų smūgį agresyviajam imperializmui uždavė Prancūzijos liaudis, valdžios vairą pavedusi socialistams. Žinoma, didelių pakaitų Prancūzijoje dar nematyti, bet prez. Reaganas, nori ar nenori, turi kontaktuoti Prancūzijos prezidentą socialistą Francois Mitterandą, turi išklausti jo nuomonės, kad į El Salvadoro vidaus reikalus nevalia kištis, kad nusigyvenusias Trečiojo pasaulio šalis reikia remti ne tam, kad jas išnaudojus, o kad turėtų duonos, kad Vašingtonas neturi teisės diktuoti Prancūzijai ir kištis į jos reikalus.

Dabar atėjo eilė Graikijoje, vienoje iš labiausiai agresyviajam imperializmui militariniu atžvilgiu strageginė šalių. Liaudis nepakęsdama dalyvavimo militarinėje NATO grupuotėje, nepakęsdama JAV karinių bazių, valdžios vairą pavedė socialistui Andreas Papanreou, kurio politinėje programoje svarbiausiu punktu yra — duoti suprasti Vašingtonui, kad Graikija yra politiškai ir ekonomiškai suvereni šalis.

Arabų pasaulyje reikalai spirga. Statytinis Irano šachas nuėjo nuo politinės arenos, su Ayatollah Khomeini valdžia šnektą nesiriša. Egipte reikalai buvo tvarkoje, kol prez. Sadatas buvo gyvas. Koku politiniu keliu eis naujasis prezidentas Mubarakas, dar prašosi klausimas, kai Egipto liaudžiai gyvenimas darosi vos bepakeliamas.

Centrinėje Amerikoje kasdien darosi vis karščiau. Nikaragva, galima sakyti, jau prakišta, El Salvadore kilusi antiimperialistinė ugnis didėja. Gi kalbant apie visą Lotynų Ameriką, kaip sako buvęs prez. Reagano Nacionalinio saugumo tarybos narys armijos generolas Robert Schweitzer, visos Lotynų Amerikos šalys užsikrėtusios "organizuotais komunistiniais maištais". Kas gi yra tie "organizuoti komunistiniai maištai"? Vos galus suvedančios liaudies maištai prieš vietinę olichargiją ir svetimą imperialistinį kapitalą, daugiacionalines imperialistines korporacijas.

Afrikoje visa eilė šalių eina nekapitalistinės ekonomikos keliu. Tokia Angola atvirai šturmuoja imperializmą. Pietryčių Azijoje Vietnamas, Laosas jau socialistinės šalys, Kampučiją valdo pažangiosios jėgos.

Netgi ir pačioje Amerikoje rugsėjo 19 dieną Vašingtone šimtą tūkstantinė darbo liaudies demonstracija neglostė imperialistinių interesų. Buvo rūstus žodis prieš imperialistus, siekiančius socialinių programų sąskaita didinti karinį biudžetą.

Ir taip visur reikalai vystosi ne taip, kaip imperialistai norėtų.

TRUMPAI

— Kaip žinia, prez. Reaganas giriasi, kad ginklavimosi varžybose Tarybų Sąjunga negali išėiti laimėtoja. Tuo tarpu nusiginklavimo šalininkų grupė Vašingtone sako, jog ir JAV negali išėiti laimėtoja.

— Senatas nutarė, kad JAV valstybė gali prasiskolinti iki \$1,079 trilijono. Už šią sumą turi mokėti palūkanas didiesiems bankams.

— Siemet liepos mėnesį Amerikos kalėjimuose buvo beveik 350,000 kalinių. Tai yra, daugiau kaip 20,000, negu buvo praėjusiais metais liepos mėn.

— Negrai miestų merai reikalauvo pasimatymo su prez. Reaganu, nes jų nuomone, prezidento ekonomikos politika daugiausia palies jų miestų varguomenę.

2

— Meksikos prez. Jose Lopez Portillo griežtai pasmerkė prez. Reagano užmačią gaminti neutronines bombas. Girdi, neutroninė bomba yra baisiausias dalykas, kokio iki šiol žmonija nėra sukūrusi.

— Raketą MX pagaminti kaštuoja vienas bilijonas dolerių ir už šiuos pinigus turi 17,000 žmonių darbo. Tuo tarpu už bilijoną dolerių galėtų turėti darbo 48,000 ligoninių darbininkų arba 65,000 parduotuvių darbininkų.

— Wall Street Journal duomenimis, 90 procentų didžiųjų korporacijų vadovų užgria prez. Reagano ekonomikos politiką.

— Vidžios apskaičiavimu, rugsėjo mėnesį negrų jaunuolių bedarbių buvo 45.7 procento, liepos mėnesį buvo 36.4 procento.

Iš sunerimusio pasaulio

ITALIJOS JAUNIMAS

Vienas iš pagrindinių Italijos jaunimo judėjimo tikslų artimiausiu laiku — aktyvinti kovą už taiką ir nusiginklavimą prieš baisius JAV planus pradėti neutroninio ginklo gamybą. Tai pareiškė Romoje pasibaigusio moksleivių — Italijos komunistinio jaunimo pasitarimo delegatai.

Jie detalai apsvarstė vienybės su kitomis Italijos jaunimo demokratinėmis organizacijomis stiprinimą, kad šimtai tūkstančių vaikinių ir merginų būtų įtraukti į masinį taikos šalininkų judėjimą, išsiplėtusi Apeninuose.

LAIŠKAS AMERIKIEČIŲ TAUTAI

Didelė grupė žymių Vakarų Berlyno visuomenės ir politinių veikėjų išspausdino laikraštyje "New York Times" atvirą laišką amerikiečių tautai. Jį pasirašė įvairių partijų atstovai, mokslininkai, rašytojai, artistai ir dėstytojai reiškia rimtą susirūpinimą dėl Reagano administracijos militarinės politikos.

Tai, kad Jungtinės Valstijos kuria naujos kartos branduolinį ginklą, pabrėžiama dokumente, stiprina tarptautinį įtempimą ir labai padidina branduolinio karo kilimo pavojų. Štai kodėl Vakarų Europos tautos griežtai protestuoja prieš planus dislokuoti jų žemėje Amerikos raketas.

Milijonai europiečių neleidžia, kad jų žemėje būtų dislokuojami nauji rūšių ginklai, pabrėžiama laiške.

EDINBURGE ĮVYKO KONFERENCIJA

Edinburge įvyko konferencija, kuri buvo surengta Škotijos ir Tarybų Sąjungos draugystės draugijos ir Edinburgo universiteto iniciatyva. Konferencijoje buvo nagrinėjamos taikos, nusiginklavimo ir įtempimo mažinimo problemos. Jos darbe dalyvavo žymūs mokslininkai, visuomenės veikėjai, tarptautinių santykių ir strateginės ginkluotės ekspertai, medikai iš Didžiosios Britanijos ir Tarybų Sąjungos.

Konferencijos dalyviai padarė bendras išvadas dėl praktinių veiksmų, kurių įsakmiai reikalauja

PREZ. EISENHOWERIS SAKĖ TEISYBĖ

"Kiekvienas naujas pabūklas, kiekvienas naujas karo laivas, kiekviena nauja raketa — vogimas iš badaujančių, neturinčių kuo apsirngti, kur gyventi". Šie žodžiai, kuriuos prieš ketvirtį amžiaus pasakė buvęs JAV prezidentas D. Eisenhoweris, neprarado savo aktualumo ir šiandien. Pasaulis, kurio pusė gyventojų (!) pastoviai neprivalgo, išleidžia milžiniškas sumas ginkluotei. O Vakarų militaristai vis spartina ginklavimosi tempus, kuria brangius žmogaus naikinimo įtaisus.

Žmogaus teisė gyventi... Argi gali apie pilnavertį gyvenimą kalbėti pusantro milijardo tų, kuriems nesuteikiama elementari medicinos pagalba, į kuriuos nuolat žvelgia siaubingos bado akys? Per metus badu miršta iki 40 milijonų žmonių. Militaristai užmiršta tai, nutardami gaminti naują ginklą. Atsisakius naujo bombonešio, už tuos pinigus būtų galima pagaminti 100 tūkstančių tonų cukraus. Vienas atominis

dabartinė sudėtinga tarptautinė padėtis. Baigiamajame komunikate nurodė, kad reikalingas nuolatinis aktyvus politinis dialogas, kad būtų galima sumažinti branduolinio konflikto riziką ir apriboti branduolinę ginkluotę.

PAKISTANAS FORSUOJA SAVO KARINIUS PASIRENGIMUS

Indijos kariniai specialistai turi žinių, kad Islamabado režimas smarkiai padidino savo ginkluotųjų pajėgų skaičių. Nuo 1972 metų Pakistano pėstininkų ir motorizuotųjų divizijų kiekis padidėjo daugiau kaip du kartus. Per tą laiką buvo sudarytos papildomai naujos artilerijos brigados ir dešimtys šarvuotųjų bei tankų pulkų. Padidintas priešlėktuvinių gynybos dalių skaičius.

Kaip matyti iš vietinės spaudos pranešimų, pagrindinę dalį savo ginkluotųjų pajėgų Pakistanas permeta į rajonus Indijos pasienyje. Indija ypač nerimauja, kad Pakistano karinių viršūnių militaristinius pasirengimus lydi nežabota propaganda prieš Indiją šalyje ir užsienyje.

Padėtis šiame regione darosi vis sudėtingesnė.

KULTŪROS VEIKĖJAI— UŽ TAIKĄ

Daugiau kaip 2,500 žmonių pasirašė "Europos rašytojų kreipimąsi", kurį senesniai paskelbė didelė grupė Vakarų Vokietijos literatūros veikėjų.

Tarp tų, kurie pritarė raginimui neleist, kad Europa būtų paversta termobranduolinio karo arena, užtikrinti tvirtą taiką įtempimo mažinimo ir nusiginklavimo pagrindu — Vokietijos socialdemokratų partijos pirmininkas Willis Brandtas, žinomi kultūros veikėjai, daugelio šalių visuomenės atstovai.

Kaip pranešė tarptautinėje knygu mugėje, vykusioje Frankfurte prie Maino Vakarų Vokietijos rašytojų sąjungos pirmininkas B. Engelmannas, jo vadovaujama organizacija ketina 1982 metais susaukti Visos Europos forumą, skirtą literatūros veikėjų indėliui į kovą už taiką ir nusiginklavimą.

Iš laikraščių J. Ž.

lėktuvnešis kainuoja tiek, kiek 2 milijonai 800 tūkstančių tonų javų. Duona — štai ko prašo badaujančio vaiko akys. Bet jo prašymas liks be atsako: Vakarai labai vertina bombonešius, lėktuvnešius.

Jungtinės Valstijos ir jų sąjungininkai ginklams per minutę išleidžia beveik vieną milijoną dolerių. 1980 metais žmonija ginklavimuisi išleido 500 milijardų dolerių. Mokslininkai paskaičiavo, kad ši suma 20000-aisiais metais išaugs iki 820 milijardų dolerių. Iš kur tiek pinigų karo reikmėms? Iš badaujančių, kenčiančių skurdą.

...

— Clevelando miesto mero vietai nepriklausomas kandidatas Riek Nagin sako, jog dabartinis respublikonas meras George Voinovich nuolankauja prez. Reagano politikai, "verčiančiai miestus badauti, kad papenėtų Pentagoną".

Vilnis, 1981 lapkričio 12

NACISTINIAI PAKALIKAI GAVO, KĄ NUSIPELNĖ

Treji hitlerinės okupacijos viešpatavimo metai — pats tragiškiausias laikas lietuvių tautos istorijoje. Nuo pirmųjų dienų fašistai griebėsi kruvino teroro, masiškai žudė nieku nekaltus žmones.

Okupacijos metais nuo hitlerininkų rankos žuvo apie 700 tūkstančių žmonių, iš jų 500 tūkstančių civilių asmenų. Okupantai sudėgino apie 20 kaimų, priverstiniai darbai ir Vokietiją išvežė 70 tūkstančių jaunuolių.

Sie tragiškos praeities faktai vėl ir vėl man prisiminė neseniai klausant Lietuvos TSR Aukščiausiojo teismo teismo vieną bylą. Ji ne tik priminė fašistinių okupantų nusikaltimus, bet ir dar kartą parodė tikrąjį lietuviškųjų buržuazinių nacionalistų veidą, kurie buvo artimiausi nacistų bendrininkai, kurie jiems padėjo visose piktadarėse.

Tarybiniai žmonės niekada to neužmirš. Asmenys, nusikaltę tūkstantams ir žmoniškumui, taip pat padarę karinius nusikaltimus, pagal TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1965 metų kovo 4 dienos įsaką traukiami teisman nepriklausomai nuo šių nusikaltimų įsienėjimo. Kaip tik tokius nusikaltimus padarė Lietuvos gyventojai Henrikas Salelionis, Leonas Stonkus ir Juozas Steiblys, kuriuos respublikos Aukščiausiasis Teismas nuteisė atitinkamai 13, 12 ir 15 metų laisvės atėmimu atliekant bausmę griežto režimo darbo kolonijoje.

Atvira teismo procese, kuris truko daugiau kaip savaitę, archyviniais dokumentais ir daugybės liudininkų parodymais buvo visiškai įrodyta bausmės teisiamųjų nusikaltimui žmoniškumui — masinės civilinių piliečių, karo belaisvių žudynės, prie ko iš dalies prisipaži-

no ir patys nusikaltėliai.

Jau pirmosiomis hitlerinės okupacijos Lietuvoje dienomis, 1941 metų birželio mėnesį, Salelionis, Stonkus ir Steiblys išdavė Tėvynę ir savanoriškai nuėjo tarnauti nacistams. Jie įstojo į baudėjų batalioną, kuriam vadovavo kruvinas budelis Impulevičius, vėliau, kaip ir daugelis karo nusikaltėlių, radęs prieglobstį Jungtinėse Amerikos Valstijose.

Stori baudžiamosios bylos tomai atskleidžia baisias nacistų ir jų pakalikų piktadarybes okupuotos Lietuvos ir kaimyninės Baltarusijos teritorijose. Antai visi trys teisiamieji bataliono sudėtyje 1941 metų spalio 10 dieną masiškai žudė civilinius asmenis, daugiausia žydus, Baltarusijoje, tą patį mėnesį netoli Minsko jie sušaudė apie tūkstantį karo belaisvių. Kraujo upes išliejo baudėjai 1941 metų spalio 28 dieną Slucko mieste, kur jie sunaikino keletą tūkstančių nieku nekaltų žmonių.

Ypač žvėriškos buvo baudėjų operacijos prieš kaimo gyventojus, nenulenkusios galvos okupantams. Visus, kas buvo įtariamas ryšiais su tarybiniais partizanais, baudėjai žiauriai kankino ir šaudė. Džūkijos Pirčiupių tragediją sadistai pakartojo Minsko srities Volokų ir Mstizo kaimuose. Dalį jų gyventojų, mėginusių pabėgti, jie sušaudė, o visus kitus suvarė į klojimą ir sudegino gyvus.

Ilgus metus nusikaltėliai mėgino maskuoti savo pėdsakus. Pavyzdžiui, Steiblys gyveno suklastojęs pasą, kuriame buvo nurodyti kiti gimimo metai. Tačiau bergždi nacistų tarnų mėginimai išvengti teisingo atpildo. Anksčiau ar vėliau kur ir kaip jie besislypė, nusikaltėlius pasieks pelnytą bausmę.

Juozas Budrys

KAM TAS VARGAS ?

Kam nereikia tų dolerių vadavimo biznyje? Visiems ir vlikininkams, ir altininkams, ir bendruomenininkams, ir frontininkams, ir . . . Vieniems už kitus labiau, vieniems už kitus daugiau. Todėl ir vieni kitiems stengiasi įrodyti, kad jie geresni ir didesni patriotai . . . Bet pinigų neužtenka ir neužteks, nes atsiranda visokių papildomų rūpesčių, arba tiksliau — prisigalvojama jų. Vežasi kur nors vlikininkai pabėgusį iš Lietuvos, buvusį vagį — renka jam pinigus, o paskui viešai ginčijasi, kam dar tų pinigų prisireikė ar neprisireikė. O juk kiekviena panaši kelionė yra susijusi su aukotojų lėšų švaistymu.

Blogiausia, kad "vadavimas", "patriotizmas" ir antikomunizmas Amerikoje visur kainuoja, niekur idealizmu nesiremia. Net norint pagarsinti grynai antitarybiniais tikslais kokią nors komunizmo "auką" šalyje, kur militaristinė antitarybinė isterija pasiekė aukščiausią laipsnį, reikia už tai mokėti. Antai sugalvojo "vaduotojai" pagarsinti dar vieną Tarybų Lietuvoje už antivalstybinę, šmeižikišką veiklą nubaustą "disidentą", ir duok pinigų, viskas eis savaime.

Bet idealizmo čia neieškok. Rink pinigus ir ieškok tarpininkų. Kaip rašo "Darbininkas", viena "vaduotojų" konferencija susirūpino vieno tokio "disidento", apie kurio an-

Vilnis, 1981 lapkričio 12

tiįstatymišką veiklą buvo plačiai rašyta Lietuvos spaudoje, "išlaisvinimu" ("Iki šiol . . . beveik niekas nesirūpino") tad kelią rado vieną:

pirkti amerikietiška spaudą, jei užmokės, atsiras vietos ir "išlaisvinimui", ir "Pabaltijo kraštų populiarinimui".

Kam jau ten rūpės kažkokie "disidentai" jei pinigų jų "advokatai" neturės. Juk ir jų niekam neatstovaujanti atstovybė pradeda griūti, o niekas nepadeda. Kaip skundėsi "Dirva", namui Vašingtone reikalingas remontas, o kad jis ne šiaip sau, rodo ir būtina suma — apie ketvirtis milijono dolerių. Tik viena bėda: jei nesirūpina amerikiečiai, nelabai rūpi tas remontas ir saviems. Susirinko veikėjai Detroit, padėjavo, bet ir darbams vykdyti komiteto nesugebėjo (nepasisekė!) sudaryti. Tokio abejingumo situacijoje "ir peršasi mintis: ar Lietuvos Pasiuntinybės namas išsilaukys iki tol, kol organizacijų suvažiavimas sudarys komitetą".

O jeigu neišsilaukys?

Kam tas vargas su remonta! Ir taip daug jėgų atima iš "veikėjų" jų viešos ir slaptos rietenos dėl dolerių. Kur čia darba jie dirbs! Ne veltui V. Trumpa "Akiračiuose" parašė, jog rietenos tarp įvairių rūšių veikėjų išėivijoje yra pasiekę katastrofišką mastą! K. Vilnietis

"Trečiojo pasaulio" kelias nėra lengvas

1961 metų rugsėjo pradžioje Belgradan susirinkę 25 valstybių vadovai oficialiai įteisino organizuotą neprišijungusių šalių judėjimą. Susitikimo Belgrade iniciatoriai buvo tuometiniai Indijos, Egipto ir Jugoslavijos vadovai J. Nehru, G. A. Naseras ir J. Broz Tito. Jie, kaip ir dera blaivaus proto ir karštos širdies žmonėms, pasiūlė sujungti "trečiojo pasaulio" jėgas bendrai kovai už nepriklausomybę ir taiką, padaryti galą išnaudojimui, smurtui, rasizmui.

Kvietimas buvo išgirstas. Sveika nuovoka ragino jaunas ir besivystančias šalis vienyti ir priešintis neokolonizmui, užkirsti kelią didžiausiai žmonijos nelaimėi — karui. Šios bendražmogiškos problemos ir tapo svarbiausiu akstinu, šandien jungiančiu 95 šalis su pusantro milijardo gyventojų.

Tai didžiulė jėga ir su ja negalima nesiskaityti. Turėdami tai omenyje, Vašingtonas su savo sąjungininkais ir Pekinas daro viską, norėdami ją arba patraukti savo pusėn, arba susilpninti. Tuo labiau, kad taikingą Tarybų Sąjungos ir socialistinės Sandraugos šalių politiką neprišijungusios šalys pripažįsta ir aukštai vertina. Todėl daugeliu atvejų užimamos tos pačios arba artimos pozicijos. Šitai erzina Vakarų imperialistus ir Pekino hegemonistus, trokštančius įsiviešpatauti pasaulyje, diktuoti jam savo valią. Tad daroma viskas, griebiamasi visų įmanomų priemonių — kad tik sugadintų socializmo sandraugos ir neprišijungusių šalių santykius. Tam tarnauja ir "trečiojo pasaulio" gąsdinimas tarybine grėsme, šmeižto ir melo kampanijos.

Iš kitos pusės, neprišijungusių šalių judėjimą, labai margą savo sudėtimi, stengiamasi sprogdinti iš vidaus, Valstybės vienos nuo kitų skiriasi socialinėmis ir politinėmis sistemomis, sprendžiant atskirus tarptautinius klausimus kartais uži-

ma priešingas pozicijas. Situ imperialistai stengiasi pasinaudoti, nori sukirsinti judėjimo šalis tarpusavyje. Nesutarimai trukdytų laikytis judėjimo principų, leistų Vakarams ir Kinijai savo "globon" čiupti nepatenkintas ir ižeistomis pasijutusias "trečiojo pasaulio" šalis. Jų pastangos kai kada apsunkina neprišijungusių šalių vystymąsi.

Vašingtono ir Pekino pažadais bene labiausiai iš judėjimo šalių susigundė Egiptas, Pakistanas ir Somalis, tapę stambiojo imperialistinių valstybių ir Kinijos ekspansionistinės politikos vykdytojais. Apie tai leidžia kalbėti naujausi pranešimai iš Vašingtono ir Kairo.

Pakistano užsienio reikalų ministro kelionės tikslas į JAV laikomas paslapyje, bet jau žinoma: Jungtinės Valstijos per penkeris metus išpareigojo suteikti Pakistanui 3 milijardų dolerių paskolą. Ne pramonės ar žemės ūkio vystymui, kultūrai ar švietimui, o ginklams. Prieš ką jie turėtų būti nukreipti? Prieš kaimynines valstybes Indiją ir Afganistaną, taip pat neprišijungimo judėjimo dalyves.

Prieš pagrindinius judėjimo principus — kovą už nepriklausomybę ir taiką — nukreiptas naujausias prezidento Sadato pareiškimas, kuriuo užsiuolamos Jemeno Liaudies Demokratinė Respublika, Libija ir Etiopija. Jos kaltinamos judėjimo principų pažeidimu, mat pasirašė . . . tarpusavio draugystės ir bendradarbiavimo sutartį. Koks bausis nusikaltimas — pasirašyti bendradarbiavimo sutartį! Taip atrodė Kairui, kuris laisva valia stoji į Jungtinių Valstijų inspiruotą antiarabišką sąmokslą, atvirai prisijungė prie reakcingiausių jėgų, pasirašydamas Camp Davido sutartį.

Sudėtingas neprišijungusių šalių kelias. Kova prieš imperializmą ir neokolonizimą, prieš agresiją ir karą nėra lengva.

Jurgis Paskočinas

Etiopija eina nekapitalistiniu keliu

Tris tūkstančius metų siekia Etiopijos istorija. Per tą laiką buvo daug išpūdingų įvykių. Svarbiausias jų — 1974 metų gruodžio 12-oji. Tą dieną buvo nuverstas imperatoriaus režimas, gyęs turtingosios diduomenės ir feodalų interesus.

Etiopija — valstiečių šalis. Apie 90 procentų jos gyventojų įsikūrę kaimuose. Žemės ūkis yra nacionalinės ekonomikos pagrindas. Todėl valstiečių rūpesčiai — bendri visų rūpesčiai. Nelaimėi, ankstesnius valdovus mažai jaudino paprastų žemdirbių reikalai. Valstiečius smaugė nepakeliami mokesčiai ir prievolės. Iki trijų ketvirčių derliaus bedaliai turėjo atiduoti žemių savininkams, jau nekalbant apie įvairiausius mokesčius — pradedant bažnyčios "dešimtinę", baigiant "švietimo" mokesčiu, kuris buvo imamas iš beraščių valstiečių.

Tikrąjį revoliucinį perversmą Etiopijos kaime padarė 1975 metais pradėta agrarinė reforma. Ji padavė žemę bežemiams ir mažžemiams valstiečiams, uždraudė priverčiamąjį darbą, padarė galą feodalinei žemėvaldai, atvėrė galimybes iš pagrindų pagerinti žemės dirbimą.

Etiopijos vadovybė logišku reformos tęsinio laiko masinį valstietijos kooperavimą ir stambių kolektyvinių ūkių (valstybinių fermų) kūrimą kaime. Pasak žemės ūkio ministro Debelės, "kolektyvizavimo procesas šalyje plečiasi sėkmingai ir sparčiai". Dabar įvairių kooperatyvų, pasiekusių įvairių kooperavimo pakopą, yra daugiau kaip trys tūkstančiai. 45 iš jų suteiktas parodomųjų vardas — "volba". Šiuose ūkiuose visos gamybos priemonės suvisuomenintos, už darbą mokama pagal socialistinį principą "iš kiekvieno — pagal sugebėjimus.

kiekvienam — pagal darbą". Dar 500 kooperatyvų kovoja dėl teisės vadintis "volba".

Permainos žymios visur. Vietoj tradicinio medinio arklų su metaliniu antgaliu į laukus jau išvažiuoja ir šiuolaikinės technikos. Valstybė lengvatinėmis sąlygomis teikia trąšas ir sėklą. Siemet Žemės ūkio tyrimų instituto skyriai valstybinėms fermoms ir valstiečių gamybinams kooperatyvams paskirstė 225 tūkstančius centnerių sėklos itin derlingų veislių, kurios labiausiai atitinka Etiopijos dirvožemius, klimatą.

A. Prosvetovas

KAPITALIZMUI DAROSI VIS SUNKIAU

Per pastaruosius dvejus metus kapitalistinio pasaulio ekonomikai buvo būdingas labai aukštas infliacijos lygis ir spartus ekonomikos augimo tempų lėtėjimas, pažymima kasmetiniame Tarptautinio valiutos fondo pranešime, skirtame 1981 metams.

Ekonominės padėties blogėjimas buvo tolesnio nedarbo didėjimo, visiško mokėjimų balansų nesubalansuotumo ir pasaulinės prekybos mažėjimo priežastis. Ypatinę nerimą kapitalistiniame pasaulyje, pabrėžiama pranešime, sukėlė smarkus banko kredito diskonto normų padidinimas Jungtinėse Amerikos Valstijose, kas žymiai sustiprino suirutę Vakarų valiutinėje sistemoje.

Vakarų Vokietijos spartakiečiai

Bremene įvyko "Spartako" marksistinės studentų sąjungos suvažiavimas. Jis pademonstravo ištikimybę marksistiniam-lenininiam mokymui, parodė, kad spartakiečių mintys ir veiksmai sutampa su VFR komunistų, socialistinio vokiečių darbininkų jaunimo, kitų pažangių organizacijų mintimis ir veiksmais. Daugiau kaip 1100 jo delegatų parėmė suvažiavime kalbėjusio Vokiečių komunistų partijos pirmininko H. Miso raginimą stiprinti besimokančio jaunimo kovą prieš karinius JAV ir NATO pasirengimus, prieš naujo Amerikos raketinio branduolinio ginklo dislokavimą Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje. Studentai spartakiečiai sveikino taikias Tarybų Sąjungos iniciatyvas, kuriomis siekiama užkirsti kelią branduoliniam karui, toliau mažinti įtempimą ir plėsti tarptautinį bendradarbiavimą.

Suvažiavimas išskėlė konkrečią "Spartako" marksistinės studentų sąjungos veiksmų programą, kurioje numatoma ginti besimokančio jaunimo teises, kovoti už švietimo ir visuomeninio gyvenimo demokratizavimą, prieš fašizmo ir mili-

TVF duomenimis, bendrojo nacionalinio produkto prieaugis išsivysčiusiose kapitalistinėse šalyse praėjusiais metais sudarė tik 1.25 procento, o darbo našumo augimas sumažėjo ir sudarė mažiau kaip vieną procentą. 1980 metais nedarbas buvo apėmęs 5.75 procento visos Vakarų industrinių šalių darbo jėgos, o pirmoje šių metų pusėje šis rodiklis sudarė jau 6.5 procento. Nedarbas sparčiausiai didėja Jungtinėse Amerikos Valstijose, Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, Prancūzijoje ir Anglijoje.

Kaip aiškėja iš TVF pranešimo, didelė kapitalistinio pasaulio krizė ypač skaudžiai atsiliepė besivystančiomis šalims. J.

tarizmo atgimimą Vokietijos Federatyvinėje Respublikoje, prieš anti-komunizmą ir pažangių jėgų persekiojimą.

Spartakiečiai dirba savo kilnu darbu sunkiomis sąlygomis — juos persekioja reakcingai nusiteikę dėstytojai ir studentai. Valdžia rengia pogromus organizacijų patalpose, politiškai diskriminuoja "Spartako" marksistinės studentų sąjungos narius, atima jiems teisę dirbti baigus mokslą pagal pasirinktą specialybę, remdamasi liūdnai pagarsėjusiu "nutarimu dėl radikalių elementų".

"Spartako" marksistinės studentų sąjungos suvažiavimas patvirtino didelį tarptautinį šios organizacijos autoritetą. Bremeno forume dalyvavo daug užsienio ir tarptautinių jaunimo organizacijų, nacionalinio išsivadavimo judėjimų delegacijų. "Spartako" marksistinės studentų sąjunga — tarptautinės studentų sąjungos narė — seniai palaiko tvirtus ryšius su tarybinio jaunimo, kurio delegacija dalyvavo Bremene įvykusiame sąjungos suvažiavime. J.

Ispanijos jaunimas šturmuoja NATO

Ispanijoje vis platesnį užmojį įgauna protesto judėjimas prieš Ispanijos valdančiųjų sluoksnių ketinimą įtraukti šalį į NATO. Praktiškai kasdien Madride, Barcelonoje, Bilbao, Sevilijoje, kituose Ispanijos dideliuose miestuose ir gyvenvietėse vyksta mitingai, manifestacijos, konferencijos, kurių dalyviai taria ryžtingą "Ne!" vyriausybės Atlanto politikai.

Judėjimo prieš NATO avangarde žengia Ispanijos jaunoji karta. Jaunimo organizacijų, pirmiausia komunistinio jaunimo sąjungos ir socialistinio jaunimo federacijos atstovai vieni pirmųjų stoji prieš šalies dalyvavimą NATO bloke, parėmė kairiųjų partijų raginimą pradėti aiškinamąjį darbą plačiausių gyventojų sluoksnių tarpe, kad būtų galima parodyti, kokių pragaištingų padarinių turės Ispanijos įstojimas į Šiaurės Atlanto bloką ir ne tik pačiai šaliai, bet ir visai tarptautinei padėčiai.

Dar rugpjūčio mėnesį Ispanijos Komunistų partijos ir Ispanijos socialistinės darbininkų partijos jaunimo organizacijose buvo įsteigtos specialios grupės kampanijai prieš įstojimą į NATO organizuoti, sudaryti renginių planai. "Jaunieji socialistai, — pasakė socialistinio jaunimo federacijos generalinis

sekretorius Federikas Manjeras, — supranta, kokį pavojų Ispanijai kelia įstojimas į NATO. Būti šiame bloke — reiškia prisidėti prie dar didesnio įtempimo pasaulyje, stoti prieš įtempimo mažinimą, skatinti ginklavimosi varžybas, "tiesti kelią" Rytų ir Vakarų konfrontacijai ir priešintis jų dialogui. Kartu Ispanijos įstojimas į šią karinę politinę organizaciją automatiškai pablogins ir taip jau krizinę ekonominę padėtį. Aš manau, kad šalis, kurioje apie 2 milijonus žmonių, iš kurių daugiau kaip pusė — vaikinai ir merginos iki 24 metų amžiaus neturi darbo, negali sau leisti tokios "prabangos". Aš jau nekalbu apie nepaprastai sunkią padėtį sveikatos apsaugos, švietimo ir kai kuriose kitose srityse".

Protestuodamas prieš siekimą įtraukti šalį į NATO, Ispanijos jaunimas taip pat stoji prieš Reagano administracijos nutarimą plačiu mastu pradėti gaminti neutroninę bombą. A. Račkovas

— Agrikultūros departamentas sako, jog šiemet derliaus vidurkis bus iš akro 39 bušeliai sojos pupelių ir 129 bušeliai kukurūzų.

— Toks Ron Jones, gyvenantis Elk Grove kaimelyje, turi surinkęs 7,000 skirtingų alaus skardinėlių.

UŽ GYVYBĘ ŽEMĖJE

Šių metų spalio — tai mėnuo, kai visos planetos moterys aktyviai kovojo prieš branduolinio karo grėsmę, už taiką ir tautų saugumą. Spalio 8-13 dienomis Čekoslovakijos sostinėje Prahėje įvyko Pasaulinis moterų kongresas, kurio šūkis — "Už lygybę, nacionalinę nepriklausomybę ir taiką". Spalio 15 d. pradėjo darbą Tarptautinės demokratinės moterų federacijos VIII kongresas. Spalio 25 d. šios federacijos nutarimu, pagal veiksniu už nusiginklavimą savaitės programą surengta moterų kovos prieš branduolinio karo pavojų diena.

Vis daugiau žmonių pradeda suprasti, kad grėsmę taikai ir gyvybei žemėje kelia tos agresyvios imperialistinės jėgos Jungtinėse Amerikos Valstijose ir kitose šalyse, kurios pradėjo neregėtas taikos laikotarpio ginklavimosi, ypač branduolinio, varžybas. Visiems taikiems žmonėms — ir, suprantama, moterims, duodančioms gyvybę ir saugančioms šeimos židinį, — kelia didžiulį pasipiktinimą Vašingtono cinizmas. Jis teigia, kad tikslinga naudoti net branduolinį ginklą, kad taika nėra svarbiausia ir kad karas nėra baisiausias dalykas žmonijai. Moterys vis geriau pradeda suprasti, kad norint išgelbėti vaikus, gyvybę žemėje — reikia kovoti.

Paprastos norvegės moters Evos Nurland iniciatyva įvyko neregėto masto "Taikos žygis—81". Jo dalyviai žygiavo penkių Vakarų Europos šalių — Danijos, Olandijos, VFR, Belgijos ir Prancūzijos keliais, protestuodami prieš ketinimus dislokuoti Vakarų Europoje naujas Amerikos branduolines ra-

ketas. Pirmoji JAV taikos šalininkų organizacija, kuri stoji prieš prezidento Reagano nutarimą plačiu mastu pradėti gaminti neutroninį ginklą, buvo organizacija "Moterys, kovokite už taiką". "Neleisime, kad mūsų šalyje būtų dislokuotas pragaištingas branduolinis ginklas!" — nutarė Tokijuje įvykęs Japonijos motinų suvažiavimas. Didžiojoje Britanijoje maršrutu Karifas — Grinhem Komonas, kuriam yra JAV karinė bazė, buvo surengtas žygis su šūkiu "Moterys — už nusiginklavimą, už gyvybę žemėje". Anglijos moterys protestavo prieš planus dislokuoti šioje bazėje šimtą Amerikos sparnuotųjų raketų.

Į antikarinį judėjimą įsitraukia vis daugiau įvairių politinių pakraipų moterų organizacijų. Jo avangarde žengia masiškiausia organizacija — Tarptautinė demokratinė moterų federacija, kuriai priklauso 114 šalių atstovės.

Tarptautinė demokratinė moterų federacija reikalauja uždrausti neutroninį ginklą ir visas kitas masinio naikinimo ginklo rūšis. Ji pabrėžia, jog dar niekada nebuvo taip aktualu sutelkti visas jėgas, kad būtų galima apginti taiką ir teisę gyven- ti.

Taikūs Tarybų Sąjungos pasiūlymai, kuriuos TSKP XXVI suvažiavime išskėlė L. Brežnevai, sako Tarptautinės demokratinės moterų federacijos prezidentė Frida Braun, "suteikia mums, pasaulio moterims, jėgų ir pasitikėjimo mūsų kovoje prieš karo grėsmę, ikviepia mus naujoms pastangoms ginti savo vaikus, savo ateitį".

V. Sereika

Palestiniečiai be tėvynės Libane

Kaip rašo Saudo Arabijos laikraštis "Aš Sark al Ausat", Pietų Libane, kur yra daugiausia palestiniečių stovyklų, atsiveria siaubingas reginys. Išdaužyti keliai, žiojėjančios duobės nuo bombų ir sviedinių sprogimų, namų griuvėsiai. Nuolatinės Izraelio ginkluotosios provokacijos dar labiau blogina situaciją šalies pietuose. Rajonas, kur įsikūrusi Rašidijos stovykla, daugiausia nukentėjo nuo Tel Avivo kariaunos banditiškų veiksmų.

Cia gyventojai neturi jokio darbo. Įmonės arba uždarytos, arba sugriautos. Vienintelė galimybė užsidirbti duoną — isidarbinti sezoniniu darbininku čia dar išlikusiose keliuose žemės ūkio fermose.

Rašidijoje per Izraelio bombardavimus ir apšaudymus sunaikinta 250 gyvenamųjų namų, o iš viso Pietų Libane apgadinta 10740 pastatų. Nuo 1977-ųjų vien Rašidijoje sprogo 6000 Izraelio sviedinių, izraeliečiai šią stovyklą iš oro, jūros ir sausumos buvo banditiškai užpuolę daugiau kaip 500 kartų. Jų piktadarybių aukomis tapo dešimtys taikių gyventojų, šimtai sužeisti ir suluošinti.

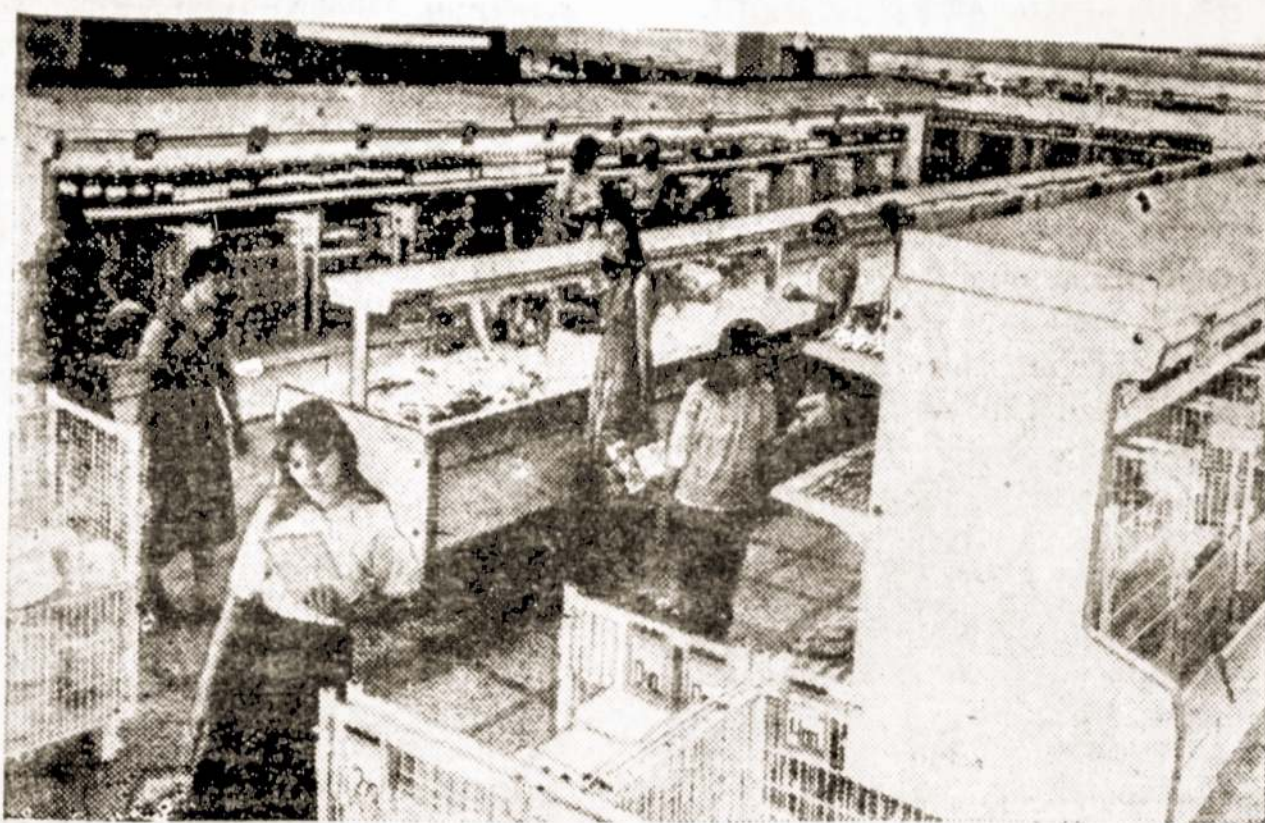
Pasak liudininkų, pabėgėlių gyvenimo sąlygos siaubingos. Jų trobelės nepritaikytos nei šalčiams, nei karščiams. Žiemą ir rudenį daugumą jų užtvindo, o per karštį gyventojai dūsta nuo kaitros. Todėl čia labai plinta žarnyno infekcinės ligos, odos susirgimai, taip pat plaučių uždegimai ir kitos ūmios persišaldymo ligos. Bet ypač sunku gyventi palestiniečių vaikams. Kaip pabrėžia laikraštis, karas ir tremtis jiems suteikia daugiausia kančių. Mažyliai pirmąjį žodį išta-

ria ne "mama", o "bum", perduodami išgirstus sviedinių ir bombų sprogo garsus. Karas luošina jų gyvenimą nuo pat pirmųjų žingsnių. Dauguma šeimų pasitraukė į Libano šiaurę, tikėdamiesi rasti geresnę dalį. Tačiau jų gyvenimas visur kartus, ir šiaurėje, kaip ir pietuose, jų laukia ta pati sunki našta, pažymi Saudo Arabijos laikraštis. D. Zeleninas

Apie bobų vasarą

Rugsėjo mėnesiui būdingi po trumpam stojusių rudens darganų trumpesni ar ilgesni šiltų orų pasikartojimai. Tai lyg paskutinės vasaros šypsenos. Liaudyje jos vadinamos bobų vasara... Sako, kad šis vardas siejamas su bulviakasiu, kurį senovėje daugiausia ir atlikdavo moterys. Siltomis giedromis dienomis sumarguodavo laukai įvairiaspalvėmis skarelėmis, lyg gėlėmis pražysdavo. Mokslinėje literatūroje šis įdomus rudens reiškinys taip pat vadinamas liaudišku vardu. Bobų vasara ateina ne vienodu laiku. Šiaurės Amerikoje ji būna spalio ar lapkričio mėnesiais (čia ji vadinama indėnų vasara), o Europoje — rugsėjo ar spalio mėnesiais. Lietuvoje ne kasmet bobų vasara būna rugsėjo pabaigoje, kai kuriais metais ji susildo žemę ir ežerų vilnis spalio mėnesį, bet ne kiekvienais metais oro temperatūra pakyla virš 20 laipsnių. Tai retas, bet labai malonus ir laukiamas reiškinys. Žemdirbiai be kliūčių gali nuimti rudens gėrybių derlių, atostogaujantieji — pasilepinti saule.

Vilnius, 1981 lapkričio 12

Didžiausia Lietuvoje universali maisto produktų parduotuvė atidaryta jauniausiame sostinės Seškinės mikrorajone. Prekybos salės plotas — 940 kvadratinis metras. Pirkėjai čia gali išsigyti maisto produktu, daržovių, vaisių, būtiniausių pramonės prekių. Šią gražią ir patogią parduotuvę suprojektavo architektai Z. Landbergis ir A. Panavas, konstruktorius A. Katilius.

Nuotraukoje: Seškinės universalojoje parduotuvėje.

V. Gulevičiaus nuotrauka

VIENAS GRAŽIAUSIŲ LIETUVOS MIŠKŲ

lis jautrus, trapus. Kad viskas landšaftiniame draustinyje būtų išsaugota, Respublikinio žemėtvarkos projektavimo instituto specialistai paruošė jo apsaugos ir tvarkymo projektą. Numatyta nutiesti apžvalginius pėsčiųjų takus, įrengti poilsio aikšteles ir t. t. Daug gyvumo, liaudiško jumo ir išminties įneša žymūs respublikos liaudies meistrai, papuošę šilę medžio drožiniais.

Nuotraukose: Stogastulpiai Anykščių šilėje.

EKSPEDICIJA KOLŪKYJE

Biržų rajono kraštotyrininkai surengė ekspediciją į "Vienybės" kolūkį. Ekspedicijoje buvo užrašyti kolūkiečių atsiminimai, kuriuose atspindi Didžiojo Tėvynės karo ir pokario metų svarbiausi įvykiai šiose apylinkėse, kolūkių kūrimosi, kaimo socialistinio pertvarkymo pagrindiniai momentai.

Kalbotyrininkai užrašė apie 160 vietovardžių, etnografiškai surinko nemažai įvairių buitinių rakandų. Pavyko surinkti apie 90 įvairių spaudinių ir dokumentų. Dalis jų 1911-1915 metais spausdinta Biržų spaustuveje.

GRUŠAS RUSŲ KALBA

Iš Maskvos pasiekė žinia, kad "Sovetskij pisatel" leidykla netrukus skaitytoms pateiks J. Grušo pjesių rinkinį "Meilė, džiazas ir velnias". Knygoje — aštuoni kaučiūno dramaturgo kūriniai.

PASAI UPIŲ BASEINAMS

Respublikinis vandens ūkio projektavimo institutas baigė daugiau kaip dešimt metų trukusį darbą — paruošė vandens išteklių naudojimo ir apsaugos schemas visiems Lietuvos upių baseinams. Jiesia, Skirpstauja ir kiti mažieji Nemuno intakai buvo paskutinės upės, kurių vandenys paimti griežtą ap-

DRAUGYSTĖ NEŽINO NUOTOLIŲ

Apie Nemuno krašto žmonių bendravimą su užsieniu pasakoja Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos prezidento pirmininkas Ramojus Petrauskas.

— Mūsų draugija yra viena mažiausių organizacijų Tarybų Lietuvoje. Jos veikloje aktyviai dalyvauja apie 250 tūkstančių įvairių specialybių ir profesijų žmonių. Draugija turi 317 kolektyvinių narių gamyklose, fabrikuose, kolūkiuose, statybos organizacijose, mokslo ir kultūros įstaigose. Ji palaiko nuolatinius ryšius daugiau kaip su 600 partnerių 62 pasaulio šalyse. Vien per pastaruosius septynerius metus mūsų draugija kartu su savo partneriais surengė užsienyje 54 lietuvių kultūros ša-vaites, draugystės mėnesius ir panašius kompleksinius renginius.

Štai keli tokio bendradarbiavimo pavyzdžiai. Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugija prieš dešimt metų užmezgė pirmuosius kontaktus su "Austrijos — TSRS" draugijos Zalcburgo skyriumi. Nuo to laiko į Zalcburgą plaukia knygos apie Lietuvą, kino filmai, fotoparodos. Jau aštuoneri metai Zalcburgo universiteto bibliotekoje veikia liuanistinės literatūros skyrius. Didelio susidomėjimo Zalcburge, vėliau Vienoje ir Lince susilaukė mūsų organizuota gintaro dirbinių paroda. Daugelį šios šalies miestų apkeliavo ir lietuviškų vaikų knygų, taikosios dailės darbų parodos. Savo ruožtu Vilniuje veikė senosios austrų graviūros ir akvarelės ekspozicija, o šių metų pavasarį turėjome galimybių susipažinti su austrų dailininko R. Funkės kūryba, su šiuolaikinių austrų grafikų darbais, su gintaro radinių kolekcija.

Glaudūs ryšiai nusistovėjo su Danija, Norvegija, Švedija, Suomija. Antai šių metų pavasarį Vilniuje, Kaune, Elektrėnuose, Druskininkuose vyko Švedijos renginiai. Bičiuliai švedai mums atsiuntė Šelefto miesto kultūros ir pramonės parodą, pramonės įmonių produkcijos pavyzdžių. Svečiai skaitė paskaitas apie Švediją, surengė specialistų simpoziumus apie savo šalies kultūrą ir pramonę. Panašūs Tarybų Lietuvos renginiai pastaraisiais metais buvo Švedijoje, Norvegijoje ir kitose šalyse.

Dar plačiau bendradarbiaujame su socialistinėmis šalimis. Be sisteminio pasikeitimo masiniais renginiais, draugija siunčia į socialistines šalis specialistų delegacijas, lektorius, turistų grupes. Mūsų partneriai sudaro joms galimybes aplankyti garsias savo šalių imones, organizuoja specialistų susiti-

kimus, disputus, draugystės vakarus. O mūsų draugija iš šių šalių vien pernai priėmė Tarybų Lietuvoje apie 900 svečių, jų tarpe penkių šalių žurnalistų grupes. Jie galėjo išsamiai susipažinti su mūsų krašto ekonomikos ir kultūros pasiekimais, lankėsi gamyklose ir fabrikuose, dalyvavo profesiniuose pokalbiuose.

Savo draugus užsienyje taip pat stengiamės supažindinti su Tarybų Lietuva įvairia informacine medžiaga. Tik praėjusiais metais į 60 šalių pasiuntėme 22 tūkstančius egzempliorių informacinės literatūros, apie tūkstantį plokštelių, 900 fotoalbumų, 400 nuotraukų rinkinių. Mums padedant, daugelis užsienio bibliotekų, aukštųjų mokyklų susidarė lietuviškų leidinių rinkinius. Draugija rūpinasi, kad visus geriausias respublikos televizijos ir kino studijų dokumentinius filmus pamatytų užsienio žiūrovai. Per pastaruosius metus į užsienį iškeleliavo aštuoniolika lietuviškų filmų, kurie įgarsinti į 34 kalbas. Dokumentines kino juostas draugijos užsakymu specialiai kuria Lietuvos kino studija.

Gauname daugybę laišku, šiltų atsiliepimų apie mūsų renginius. Džiugu, kad mūsų pastangos duoda gražių vaisių, stiprinant tautų ir šalių savitarpio supratimą, draugystę ir bendradarbiavimą.

Kalbėjosi J. Žukauskas

LAUREATĖ IŠ KURSŲ

Kursėnų vaiku namų auklėtinė keturiolikmetė Eurika Usačiovaitė tapo tarptautinės vaikų piešimo parodos laureate. Drauge su berniku iš Indijos jai paskirtas pirmojo laipsnio diplomai už piešinių taikos tema.

Parodą buvo surengęs Maskvoje tarptautinės knygų parodos-mugės organizacinis komitetas.

TONOS ŠVIEŽIOS ŽUVIES

Salčininkų žuvininkystės ūkio darbuotojai Vilniaus firminėi "Okeano" parduotuvei pardavė daugiau kaip 40 tonų karpių.

Iš viso šiais metais respublikos prekybos organizacijoms ūkis parduos daugiau kaip 90 tonų šviežios žuvies.

APDOVANOJO KAZIMIERĄ BIELIUKĄ

Už nuopelnus geologijos mokslė, rengiant mokslinius darbus ir aštuoniasdešimtųjų metų progą Lietuvos TSR Mokslų Akademijos akademikas Kazimieras Bieliukas apdovanotas Tautų draugystės ordinu.

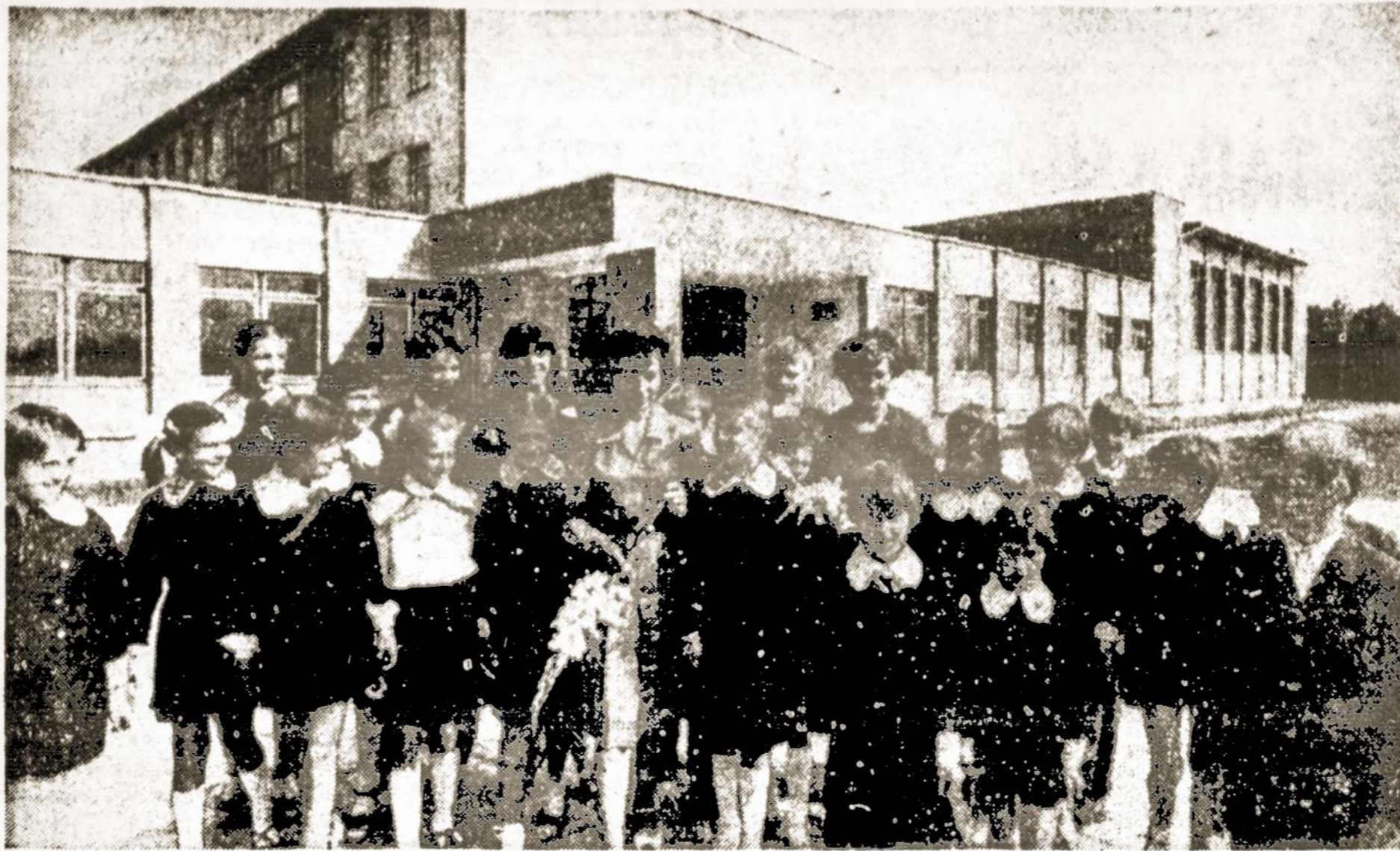

Gerai užderėjo javai Kauno rajono Miciūriūno tarybiname ūkyje-techni- kume. Iš hektaro kombainininkai prikulia po 35 centnerius grūdų. Kartu su javųjūte sutvarkomi šiaudai. Ūkio racionalizatoriai prie traktoriaus pritaissė labai našų pačių pasigaminatą krautuva.

Nuotraukoje: Ūkio laukuose tvarkomi šiaudai.

A. Sabaliausko nuotrauka

Jiems piemenauti nebereikia

Naujųjų mokslo metų išvakarėse gražus priestatas išaugo prie Biržų rajono Papilio vidurinės mokyklos. Jame aštuoni mokymo kabinetai, valgykla, sporto salė, 80 vietų bendrabutis.

Nuotraukoje: Mokyklos direktorė D. Martinkienė ir mokytoja V. Trečiokienė su mokiniais prie naujojo mokyklos priestato.

Čekoslovakų žurnalas apie Tarybų Lietuvą

Čekoslovakijos — Tarybų Sąjungos draugystės draugijos valdybos Prahėje leidžiamas savaitinis žurnalas "Svet socializmu" pasakoja apie Tarybų Lietuvą pradeda (1981, Nr. 38) seriją straipsnių ir reportažų iš atskirų tarybinių respublikų. Jie skiriami Tarybų Sąjungos 60-mečiui.

Sio numerio viršelyje — Kauno Rotušės aikštės restauruotoji pietryčių pusė — dekoratyvi "Gildijos" fasadų perspektyva.

Žurnalas pradedamas įvadininiu Lietuvos KP CK pirmojo sekretoriaus P. Griškevičiaus straipsniu "Tarybų Lietuvos pažangos keliai". APN korespondentas A. Filis straipsnyje "Trečias faktorius — sąžinė" pasakoja apie Kauno tekstilės pramonę — tradicinį audimą ir naują dirbtinio pluošto gamybą. Toliau randame dailininko E. Varno portretą, kelių jo medalių reprodukcijas ir pristatomąjį tekstą "Gyvenimo liudytojas", kuriame dailininkas apibūdinamas kaip "skulptorius, tapytojas, piešėjas, karikatūristas ir medalistas". Gretimame puslapyje APN korespondentas A. Ragaišis rašo apie "Ąžuoliuko" berniukų chorą. Nuotraukoje — Vilniaus paveikslų galerijoje "Ąžuoliukas" koncertuoja drauge su Parduobicės (Čekoslovakija) mergaičių chorą.

Tolesni puslapiai supažindina su įvairiomis Lietuvos TSR gyvenimo sritimis. Spalvotose reprodukcijose — LTSR herbas, trijų Pabaltijo respublikų žemėlapis-schema, Vilniaus senamiesčio ir Lazdynų vaizdai. A. Ragaišio straipsnis "Į darbą, į kiną, pas draugus" supažindina su troleibusų transportu Vilniaus mieste, primenama, kad troleibusai — tai Čekoslovakijos firmos "Skoda" mašinos. P. Bartko nuotraukomis ir tekstu pasakojama apie Trakų pilį.

Žurnale publikuojamas A. Sprindžio apsakymas "Vartininkas ir filosofas" (vertė P. Kaška, iliustravo M. Houba) ir E. Mieželaičio eilėraščiai "Iš čekiško bloknoto" (vertė J. Kabičekas); spausdinama

poeto nuotrauka ir duomenys apie ją.

Turizmo puslapyje daug informacijos apie respubliką ir apie Vilnių, jo išymybes. Kronikoje "Iš draugiškų šalių" pateikta apie 20 žinučių iš įvairių mūsų gyvenimo sričių. Neapsieita be satyros ir humoro: perspausdinama keletas piešinių iš "Sluotos".

Ketvirtame viršelio puslapyje reprodukuotas M. K. Ciurlionio paveikslas "Vasara" (iš LTSR dailės muziejaus fondų). Trečias viršelio puslapis glaudžiai supažindina su M. K. Ciurlionio biografija bei kūryba.

Tame pat žurnale (1981, Nr. 36) skaitytojams buvo pristatytas A. Samuolis, reprodukuotas jo paveikslas "Baltoji obelis", 1931-1932, ir J. Svažas (1981, Nr. 37), publikuotas peizažas "Vasara" (1976).

O žurnalo Čekoslovakijos televizijos skelbimų skyrelyje pranešta, kad rugpjūčio 9 d. rodomas lietuvių filmas "Riešutų duona" (scenaristas S. Saltenis, režisierius A. Žebriūnas). Primenama, kad neseniai tarybinių respublikų filmų apžiuroje Čekoslovakijoje buvo susipažinta su lietuvių filmais "Niekas nenorėjo mirti" ir "Sodybų tuštėjimo metas". "Įsitikinome — sakoma anotacijoje, — kokius kokybiškus ir meniškai įtikinamus kūrinius produkuoja ta nedidelė kinematografija".

Juozas Valentukonis

Rekonstrukcijos efektas

Daugelio Alytaus medvilnės kombinato tekstilinių uždarbis šiais metais išaugo beveik dešimtdaliu, o jų darbas tapo žymiai lengvesnis. Šios stambiausios Pabaltijyje lengvosios pramonės įmonės darbininkės priemonę ėmė gauti todėl, kad pradėjo aptarnauti naują, modernesnę techniką.

Pagal kombinato rekonstrukcijos planą, pasenusios staklės keičiamos naujais įrengimais, pagamintais Rusijos Federacijos miestuose Novosibirske ir Celiabinske. Tobules-

nę gamybos technologiją Alytaus tekstiliniams paruošė Maskvos ir Leningrado mokslininkai. Prie įmonės rekonstrukcijos prisidėjo ir Vidurinės Azijos tarybinių respublikų medvilnės augintojai: iš jų gaunama medvilnė visiškai atitinka didelius reikalavimus, kuriuos diktuoja moderni technika.

Cechuose, kuriuose veikia naujos mašinos, žymiai pagerėjo produkcijos kokybė. Audėjos dabar dirba be triukšmą slopinančių ausinių, sumažėjo dulkių.

Permainos Alytaus medvilnės kombinate gerai iliustruoja padėtį visoje Tarybų Lietuvos lengvojoje pramonėje, — sako šios šakos ministras Jonas Ramanauskas. — Antai Kauno "Drobės" vilnos gamybiniame susivienijime po atliktos rekonstrukcijos pasiektas aukščiausias Tarybų Sąjungos tekstilės pramonėje darbo našumas. Gerokai išaugo darbininkų atlyginimas. Pritaikius naują techniką, nė viena audėja neliko už įmonės vartų. Gamyba plečiama, o darbininkės savo kvalifikaciją kelia įmonės sąskaita. Panašiu principu pertvarkomi pirminio linų apdirbimo fabrikai, "Lelijos" siuvimo gamybinis susivienijimas Vilniuje, kitos įmonės. Rekonstruojant jas didžiulis dėmesys skiriamas ne tik techniniam pertvarkymui, bet ir darbo sąlygų gerinimui. Jau senokai nebėliko cechų arba barų, įsikūrusių nepritaikytose patalpose. Atsižvelgiant į kiekvieno darbininko individualybę, sutvarkytos darbo vietos, įrengti psichologinės iškrovos kabinetai, visur įvesti racionalūs darbo ir poilsio režimai. Gamybinių patalpų sienos, lubos išklotos garsą sugeriančiomis plokštėmis, staklės montuojamos ant specialių oro pagalvių, kurios padeda mažinti vibraciją. Dauguma gamybos, beveik visi pagalbiniai procesai lengvojoje pramonėje mechanizuoti ir automatizuoti.

Rekonstruojant įmones sparčiai plečiamas produkcijos asortimentas. Tai leidžia patenkinti augančius pirkėjų poreikius. O nuolat gerėjančią lengvosios pramonės produkcijos kokybę patvirtina didėjantis lietuviškų gaminių eksportas. Dabar jie siunčiami į Belgiją, Suomiją, Vengriją, Vokietijos Demokratinę Respubliką, kitas šalis.

Vytautas Žemaitis

Kuriamas taikomosios dailės muziejus

Gedimino kalno papėdėje, buvusiam Vilniaus arsenale, įsikurs Taikomosios dailės muziejus — Lietuvos TSR dailės muziejaus filialas.

— Daugiau kaip prieš šėšis šimtus metų Vilniaus Žemutinės pilies teritorijoje iškilęs Arsenalas yra labai reikšmingas mūsų kultūros paminklas, — pasakė Lietuvos TSR dailės muziejaus direktorius R. Budrys. — Atlikus išsamius architektūrinius bei istorinius tyrimus, Paminklų konservavimo institute buvo paruoštas Arsenalo restauracijos projektas. Išsaugodami visus autentiškus jo architektūros bruožus, projekto autoriai pritaikė pastatą šiandieniniams muziejaus poreikiams.

Nors Arsenale dar šeiminkauja restauratoriai, Taikomosios dailės muziejus jau pradėjo savo biografiją. Aktyviai kaupiami ir ruošiami eksponatai. Štai visai neseniai viename apleistame dvarelyje netoli Varnių mūsų bendradarbiai aptiko sienoje užmūrytą labai įdomią XVII amžiaus krosnį. Ji ne tik reprezentuos to laikotarpio kokių gamybos meninį lygį, bet ir supažindins muziejaus lankytojus su senaisiais krosnių mūrijimo ir puošybos principais. Pavyko įsigyti ir to paties laikotarpio vestuvinių sidabrinų taurių, gobelenų. XVII amžiuje Vilnius plačiai garsėjo savo dailiais amatais. Mes stengiamės kiek galima kruopščiau surinkti čia dirbusių baldžių, odininkų, laikrodininkų ir aukskalių palikimą. Ne mažiau mus domina ir kitos epochos. Lietuvos TSR taikomosios dailės muziejuje bus saugomi reikšmingiausi šios srities darbai nuo pačių seniausių laikų iki mūsų dienu.

V. Petrauskaitė

Siunčia studijuoti į kitas respublikas

Kas iš respublikos abiturientu geriausiai tinka... jureivystės studijoms? Sitokių neįprastų uždavinių teko spręsti Vilniaus inžinerinio statybos instituto dėstytojams. Išlaikę čia stojamuosius egzaminus, 24 būsimieji kapitoniai, šturmanai, laivų inžinieriai išvyks mokytis į Leningradą ir Odesą.

Apie du šimtus Tarybų Lietuvos jaunuolių ir merginų šių metų rugsėjo pirmąją pradės mokslą įvairiuose šalies institutuose ir universitetuose. Jie ten įgis respublikos liaudies ūkiui reikalingas specialybes, kurių mūsų aukštosiose mokyklose nėra. Jau kuris laikas specialios vietos studentams iš Lietuvos skiriamos Minsko geležinkelininkų, Leningrado kino inžinierių, Maskvos poligrafijos, Istorijos archyvų institutuose. Įvairių siauros specializacijos techninių profesijų respublikos pasiuntiniai mokosi Maskvos elektrotechnikos, Kijevo politechnikos institutuose.

Gabus, gerai užsirekomendavę studentai po antrojo kurso siunčiami mokytis ir į užsienį. Gydytojai, farmakologai mums, pavyzdžiui, ruošiami Budapešte, maisto pramonės technologai — Plovdive, elektroninių mašinų inžinieriai — Drezdene.

Broliškų respublikų ir socialistinių šalių aukštosiose mokyklose iš viso mokysis apie 800 Tarybų Lietuvos atstovų.

Vilnis, 1981 lapkričio 12

Liaudies meno šventė

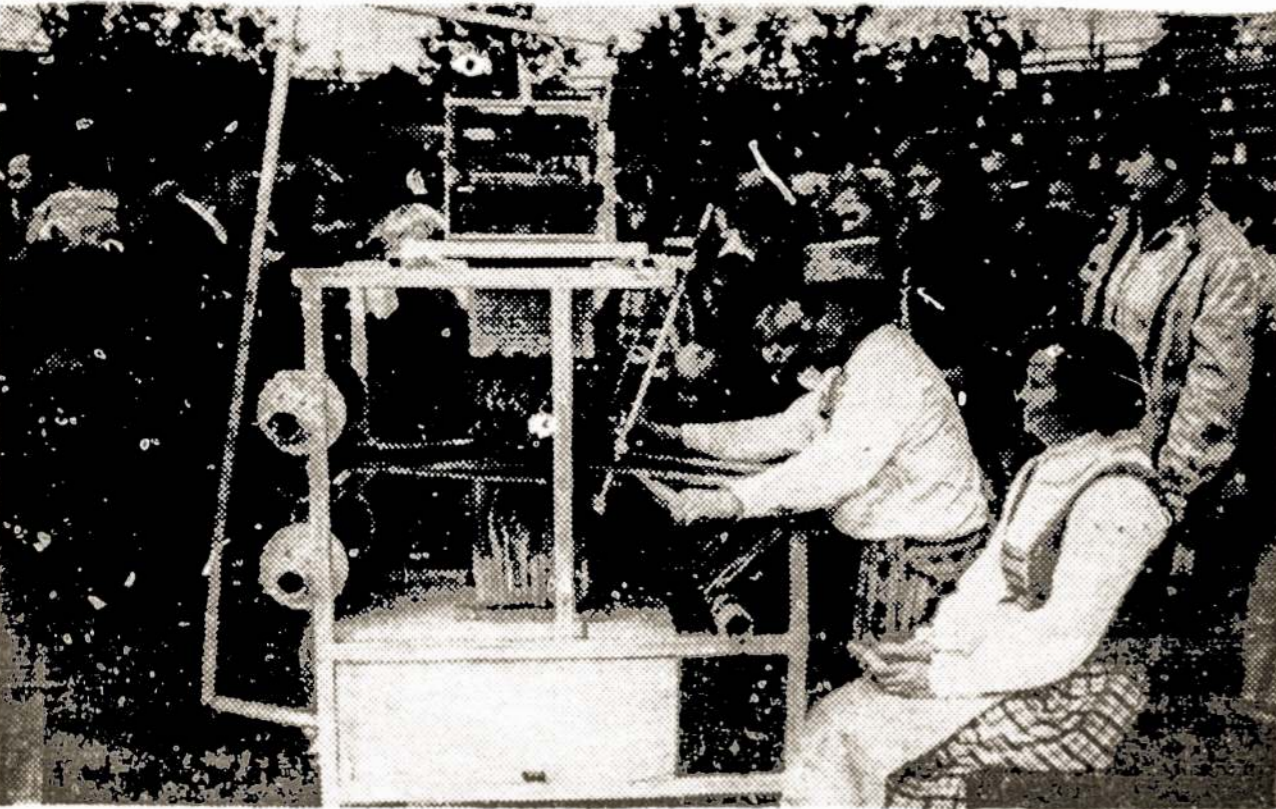
Ankstą rytą Šiaulių gatvėse sukaukšėjo žirgų kanopos. Linksmieji kviesliai senoviškose bričkose kvietė šiauliečius į tradicinę liaudies meno šventę miesto kultūros ir poilsio parke.

Čia su savo nesudėtingais instrumentais susirinko, suvažiavo geriausi liaudies meistrai iš visos apylinkės — puodžiai, audėjos, verpėjos. Per 40 liaudies meistrų iš kaimyninių rajonų demonstravo gausiai susirinkusiems žiūrovams savo meną, kuris perduodamas iš kartos į kartą.

Žiūrovai noriai pirkto patikusius, čia pagamintus gaminius, klausėsi šmaikščių, liaudies jumoro pasodrintų visų švenčių dalyvių Onės ir Jonio pasakojimų, plojo kaimo muzikantams, kurie grojo parko estradoje.

Šiaulių gatvėse linksmieji kviesliai.

Prie audimo staklių — pedagogai Antanas ir Birutė Dunduliai.

Nuotraukoje: Vienas seniausių respublikos liaudies meistrų kursininkas Bronius Badeckas apvairnuotas "Puodžių puodžiaus" karūna.

A. Dilio nuotraukos

Biržų rajono statybininkai

Biržų tarpkolūkinės statybos organizacijos statybininkai per dešimtąjį penkmetį rajono žemdirbiams pastatė 49 gyvenamuosius namus, kurių naudingas plotas — 10583 kv. metrai; 320 vietų kultūros namus, 3 vaikų darželius-lopšelius; ambulatoriją; 1400 tonų talpos Vilnis, 1981 lapkričio 12

bulvių saugyklą, dvejas mechanines dirbtuves; devynias karvides, pirmieji respublikoje pastatė 27,000 vietų kiauliniškystės kompleksą.

Sunku būtų išvardinti visus objektus, kuriuose per 20 metų darbavosi LKP XVIII suvažiavimo delegato, Lenino ir Darbo raudonos vėliavos ordinu kavaleriaus brigadininko Jono Jukonio vadovaujama kompleksinė statybininkų brigada.

— Daug statėme, daug ir pastatėme. Laikas greitai bėga, ir kas vakar buvo modernu — šiandien jau paseno, — sako J. Jukonis. — Kiekviena diena vis daugiau reikalauja iš statybininkų naujų žinių, greitos orientacijos, sumanumo.

O kam, jei ne jaunimui, nuolat siekti žinių. Tai gerai supranta brigadininkas. Todėl šalia darbo veteranų Stasio Kučinsko, Viliaus Kairio petys petin darbuojasi jaunieji statybininkai Virginijus Kačėnauškas, Vaclovas Adomėnas, Voldeparas Briedis. Brigadininkas Jukonis savo asmeniniu pavyzdžiu skatina juos siekti mokslo žinių (šiais metais jis pats baigė vidurinę mokyklą). Ir jaunieji statybininkai noriai klausio brigadininko žodžio, patarimų.

— Jono Jukonio brigada viena iš pirmųjų mūsų organizacijoje, — sako TSO pirmininko pavaduotojas Kostas Marcikonis. — Brigadininkas sugebėjo suburti sumanius, savo darbą gerbiančius ir

PRISIMINUS PRAEITĮ

Vaikystėje į atmintį įstrigo įvykis, kurio neužmirštu visą gyvenimą.

Netoli namų ganiau gyvulius. Mūsų sodyba skendėjo aukštuose medžiuose. Pilkšvai geltonu auksu tada dažėsi topoliai. Žiūrėjau į juos ir galvojau, kad užaugęs turėsiu žirgą ir visur jodinėsiu raitas. Labai mėgau jodinėti... Net pasitryniau akis, kai pamačiau, jog virš medžių plaukstosi raudona liepsna. Tada pradėjau klykti...

Mūsų sodybėlė suplėškėjo iki pamatų. Kas atsimeina anuos senus laikus, tas supranta, ką sakė padėgio vardas.

Tėvai žemės neturėjo, nuomavo Rokiškio apskrities Panemunio valsčiaus Naujasodžio kaime buvusio buržuazinės Lietuvos kariuomenės savanorio sklypą, tikėjosi prasiurti. Ugnyje sudegė visos viltys tapti ūkininkais. Tėvui ši nelaimė paūmino širdies ligą. Gydytis? Dideliame mūsų valsčiuje tebuvo vienas gydytojas, kuriam už apžiūrėjimą reikėjo mokėti penkis litus. Už dieną ligoninėje, atrodo, dešimt litų.

— Jei gultis, tai jau į grabą. Nenoriu jūsų paleisti elgetomis, — dūsaudavo tėvas.

Bet taip jau būna, žmogus už gyvybę kovoja iki paskutiniosios. Atsigulė į Rokiškio ligoninę ir mūsų tėvas. Motina rinko litus, skolinosi iš kaimynų, pardavinėjo daiktelius... Deja, viskas buvo po laiko.

Mano kartos žmonėms tai įprasti prisiminimai, o jaunimas neįsivaizduoja, kad už tokią brangią gamtos dovaną, kaip gyvybę ir sveikatą, reikėtų mokėti tartum už prabangą. Gerai, kad neįsivaizduoja, vadinasi, tarybinė santvarka nepajudinamai jaugo į gyvenimą. Negerai,

Juodkrantė puošiasi skulptūromis

Juodkrantės girininkijoje neįprastas darbmetis: vyrai, vieni užkoję, kiti apžergę ažuolus, kuriuos tik trise apglėbti gali, mosiuoja kirviais, džiūgina pjūklais, skaptuoja kaltais. Jie, gavę pakvietimus iš LTSR mokslinio metodinio kultūros centro, su džiaugsmu atvyko Juodkrantėn. Kiekvieno pareiga, kaip sako kauniečių mokytojas Algirdas Kulieša, papuošti Neringą, tokį brangų mums kampelį. Tad keturiolika liaudies meistrų toliau seka 1979 metais pradėtą pasaką "Raganų kalne".

Turistų grupė iš Maskvos sustoja. Gėrisi 50-ties ažuolinių skulptūrų pasaka, pasakojančia Neringos legendas apie auksinę žuvytę ir devyngalvį slibiną. O suolai, suoleliai... Kitur vos ne karališki sostai pasėdėti kviečia, pasigrožėti ošiančiomis pušimis, pamastyti apie liaudies meistrų dovaną, apie šio ansamblio iniciatorius, nerijos patriotą girininką Joną Stanių, subūrusį čionai medžio drožėjus. Gal niekur taip darniai nesusilieja

išmanančius vyrus. Šiai brigadai dažnai patikimos sudėtingos užduotys. Beje, ji viena iš vienuolikos mūsų statybininkų brigadų, pradėjusių dirbti brigadinės rangos metodu. Geru žodžiu organizacijoje minimos komjaunimo jaunimo brigados, vadovaujamos Broniaus Karvaičio, Antano Marcinausko. Rimtai su J. Jukonio brigada galybėjasi LTSR nusipelnusio statybininko Gedimino Vaičekonio vadovaujama kompleksinė brigada.

E. Rimaitis

kai užmiršta, kam už tai turi būti dėkingi.

Jaunystėje teko arti žemę, kasti durpes, dirbti kitus sunkius darbus. Iš prasto žmogaus anuomet buvo reikalaujama jėgos tarsi iš darbinio arklio. Jos netekęs — niekam neberaikalingas. Dabar abu su žmona gauname nemažas pensijas, abu sūnūs baigė aukštuosius mokslus — ir gyvenimas geras, ir gyventi gerai. Tiesa, šie metai man nebuvo sėkmingi. Sušlubavo širdis vieną kartą, paskui kitą. Greitoji pagalba atvažiavo į namus ir trečią kartą.

— Nebevažiuosiu, — sakau, — į ligoninę. Atsibodau aš, senis, jums.

— Kas per kalbos! — nustebo Trakų centrinės ligoninės gydytoja T. Avsiukevičienė. — Jums dar šimtą metų gyventi.

Dabar man septyniasdešimt. Dar šimtas būtų lyg ir per daug. Ir ką jūs manote, terapinio skyriaus vedėja A. Romaslovskaja, gydytoja T. Avsiukevičienė, medicinos seserys, slaugės padarė viską, kad atgautčiau sveikatą. Iškvietė iš Vilniaus konsultantą, gydė naujausiais vaistais. Ne tik mane vieną taip.

Žmogui būdingas užmaršumas, pripratimas, ypač prie gero. Mes juk niekada neįaučiame nuolat tvinksinčios savo širdies. Tik tada, kai ją perveria skausmas, suprantame, kokia ji būtina ir reikalinga. Panašiai pripratome prie dabartinio gyvenimo, socialistinės santvarkos teikiamų gėrybių, nes atrodo, jog kitaip ir negali būti. Bet kai pakylai iš ligos patalo, vėl užsivelki švarką ir atveri duris į tyrą rudens orą, supranti, kam turi būti dėkingas už mėlyną dangų, šiltą saulę, linksma anūkų klegesį.

A. Zemlickas
Pensininkas

gamta su liaudies dailės skulptūra, su mažosios architektūros ansambliais, kaip "Raganų kalne".

Vyrai dirba. Šalia prityrusių meistrų nidiečių Eduardo Jonušo ir uteniškio Stasio Karanausko darbuojasi pats jauniausias seminaro dalyvis Algirdas Juškevičius iš Druskininkų — tik ką "iškeptas" matematikas iš Vilniaus universiteto.

Statybininkas iš Svenčionių Juozas Jakštas praėjusiais metais sukūrė "Neringos žuvimą", tad turi būti ir "Neringos gimimas". Čia susipažįstame ir su "Biržiečių žodžio" žurnalistu Algirdu Butkevičiumi. Jo "Ziežulai, Sigutei ir šuneliui" dar trūksta suoliuko. O kaip raganos šoks be muzikanto?

Pernai nespėjo padaryti. Ne visada išeina pagal eskizą, tenka ir improvizuoti. "Medžio šaka ar atsiradusi drevė padiktuoja naują mintį", — sako A. Kulieša, Rudolfas Gindulis čia savas ir talkina kam tik kuo begalėdamas. Mat gyvena čia pat.

Baigę darbus, visų trijų kūrybinių seminarų meistrai susirinko į iškilmingą "Raganų kalno" atidarymą. Jų vardai bus įrašyti pagrindinėje tako rodyklėje. Kad dabar meistrams nieko netrūktų ir dirbti būtų malonu, pasirūpina LTSR mokslinio metodinio kultūros centro vyresnioji mokslinė bendradarbė Alė Počiulpaitė ir Teresė Petrauskienė.

E. Andriulienė

Gėlės, spalvingomis freskomis papuoštos sienos, lėlės ir žaislai — visa tai mažai primena medicinos įstaigą. Bet ir suprantama — čia gydo mažylius.

Ir ne tik gydo. Vieni pirmųjų respublikoje čia pradėjo mokytį plaukti... kūdikius. Dabar Panevėžio vaikų poliklinikos baseina — o būtent apie jį ir pasakojama — lanko 500 mažylių nuo kelių savaičių iki pusantro metų.

Poliklinikos medicinos darbuotojų priežiūroje — 27 tūkstančiai mažųjų panevėžiečių. Puikiai organizuotas gydomasis profilaktinis darbas padėjo kolektyvui tapti sąjunginės vaikų poliklinikų apžiūros nugalėtoju, šiai medicinos įstaigai suteiktas garbingas ir ipareigojantis pavyzdinės poliklinikos vardas.

Nuotraukoje: Panevėžio vaikų poliklinikos rūmai.

A. Sabaliausko nuotrauka

Lietuvoje lankėsi amerikiečiai kinematografininkai

Tarybų šalyje viešėdama Jungtinių Amerikos Valstijų kino, teatro ir televizijos aktorių gildijos delegacija, rugsėjo 20-22 d. pabuvojo ir mūsų respublikoje. Tarp grupės narių — aktorius ir režisierius D. Stenfordas-Braunas, itin išpopuliarėjęs po vaidmens garsiaame amerikiniame TV seriale "Šaknys", istorinėje epopėjoje, apžvelgusioje Amerikos negrų kelią nuo vergų prekybos laikų. T. Deli, žinoma kaip J. Lenono partnerė televizijos show, TV režisierius C. Dubinas, kūręs filmą apie Didžiojo teatro baletą, aktoriai S. Hari, J. Gavala, O. Limdli, D. Kiferis. Lietuvos draugystės ir kultūrinių ryšių su užsienio šalimis draugijos darbuotojų supažindinti su įžymiosiomis Vilniaus vietomis, Kaunu, Liaudies buities muziejum Rumšiškėse, pažūrėję LTSR akademiniam operos ir baletu teatre "Baltaragio malūną", svečiai susitiko su mūsiškiais kolegomis, LTSR kinematografininkų sąjungoje žiūrėjo vaidybinių Lietuvos kino studijos filmą

"Kelionė į rojų". Pokalbyje JAV menininkai pažymėjo kūrinio vaidinį grožį (C. Dubino nuomone, primenantį F. Muncho kūrybą), domėjosi filmo biudžetu, terminais, darbu su aktoriais niuansais; į šiuos klausimus atsakė susitikime dalyvavę "Kelionės į rojų" kūrybinės grupės nariai — režisierius A. Zebriūnas, operatorius J. Gričius, aktorė E. Gabrėnaitė. Abipusį susidomėjimą pokalbyje sukėlė darbo sąlygų, distribucijos, menininkų atsakomybės žiūrovams klausimai. Kadangi atvykusiųjų tarpe buvo Amerikos profsąjungų veikėjų (S. Hari), nemaža dėmesio skirta profsąjunginiam darbui.

Lietuvių kinematografininkai susipažino su svečių atsivežtu TV filmu "Požiūrio taškas", gigantiško televizijos seriale "M. A. S. H.", skirto karo Korėjoje peripetijoms, dalimi. Kaip pabrėžė filmo statytojas C. Dubinas, autoriai didžiavosi, galėję įnešti savo indėlį į šio antikinio humanistinio kūrinio gimimą.

Saulius Macaitis

KERAMIKOS MUZIEJUS KAUNE

Keramikos muziejus įsikūrė vaizdinguose gotikiniuose Kauno rotušės rūsiuose prieš trejus metus. Romantiška aplinka, jaukus, skoningas interjeras. Raudonų plytų sienas tarsi sušildo keletas gobelenų, o ekspozicijoje plačiai išsisklaidžiusios vazelės sakytum išardo gotikinę rimtį ir suteikia patalpai netikėto intymumo. Nedidelėse skliautuotose keramikos muziejaus salėse eksponatai sustatyti išradinčiai, malonu čia lankytojams.

Lietuvoje keramika turi ilgą istoriją. Si dailės šaka jau sukaupusi nemenką patirtį, yra pergyvenusi klestėjimo ir atoslūgiu periodus.

Pirmuoju lietuvių profesionaliu keramiku tapo Liudvikas Strolis, 1933 metais baigęs Paryžiaus valstybinę dekoratyvinio meno ir amatų konservatoriją. 1938 metais jo sukurta dekoratyvinė vaza "Flora" ir prasidėdama muziejaus ekspozicija.

Tikrasis lietuvių profesionaliosios

keramikos suklestėjimas prasidėjo tarybinės santvarkos metais. Siam laikotarpiui priklauso didžiausia muziejuje eksponuojamų darbų dalis. Stengtasi surinkti vertingiausias pavyzdžius. Lietuvių keramikai čia atstovauja L. Strolis, J. Mikėno, J. Adomonio, A. Pivoriuo, A. Ličkutės, G. Jacėnaitės, K. Karkaitės ir daugelio kitų autorių darbai. Žiūrint į visą tą formų ir spalvų gausybę, nejučiomis prisimena dailininkės A. Ličkutės ištar-ti žodžiai: "Keramika — taurus ugnies menas".

Teresė Vaitiekunaitė

SUSKYSTINTOS DUJOS

Šiaulių suskystintų dujų pilstymo stotis savo vartotojams paruošė ir išsiuntė pusrėčio tūkstančio įvairių talpų balionų su dujiniu kuru. Anksčiau dujų cisternos čionai atkeliavdavo iš Totorijos. Dabar pagrindiniu suskystintų dujų tiekėju tapo Mažeikių naftos perdirbimo įmonė.

1988 m. rugpjūtį išleista 100, 213

Lietuviška knyga tarptautinėje knygų mugėje Maskvoje

Dalyvauti knygų mugėje panorė daugiau kaip du tūkstančiai organizacijų ir firmų iš 87 šalių, vienuolika tarptautinių organizacijų, taip pat Palestinos išsivadavimo organizacija. Pirmą kartą mugėje dalyvavo Kambodžija, Nikaragvą, Lichtenšteinas, Sudanas, Tūnisis ir kitos šalys. Tarybų Sąjunga mugėje eksponavo 15 tūkstančių leidinių.

Sioje mugėje Tarybų Lietuvos ekspozicija užims 70 kvadratinį metrų plotą. Jos autorius — V. Jucys, komercinės grupės vadovas — M. Požarskas, ekspozicijos direktorius — V. Aleknavičius. Visos keturios mūsų respublikos leidyklos — "Vaga", "Mintis", "Mokslas" ir "Sviesa" pateiks 233 leidinius lietuvių, rusų, vokiečių, anglų, prancūzų, lenkų, čekų ir slovaku kalbomis. Esame pasiruošę parduoti 193 knygų tiražus. Siūlysiame perleisti autorių teises 65 leidiniams.

Siuo metu lietuviška knyga eksportuojama į 59 pasaulio šalis. Reikia pažymėti aktyvią Sąjunginės autorių teisių agentūros Lietuvos respublikinio skyriaus veiklą platinant lietuvišką knygą. Antroje tarptautinėje Maskvos mugėje derybas vedėme su 21 šalimi. Didelį pasisekimą JAV ir Anglijos

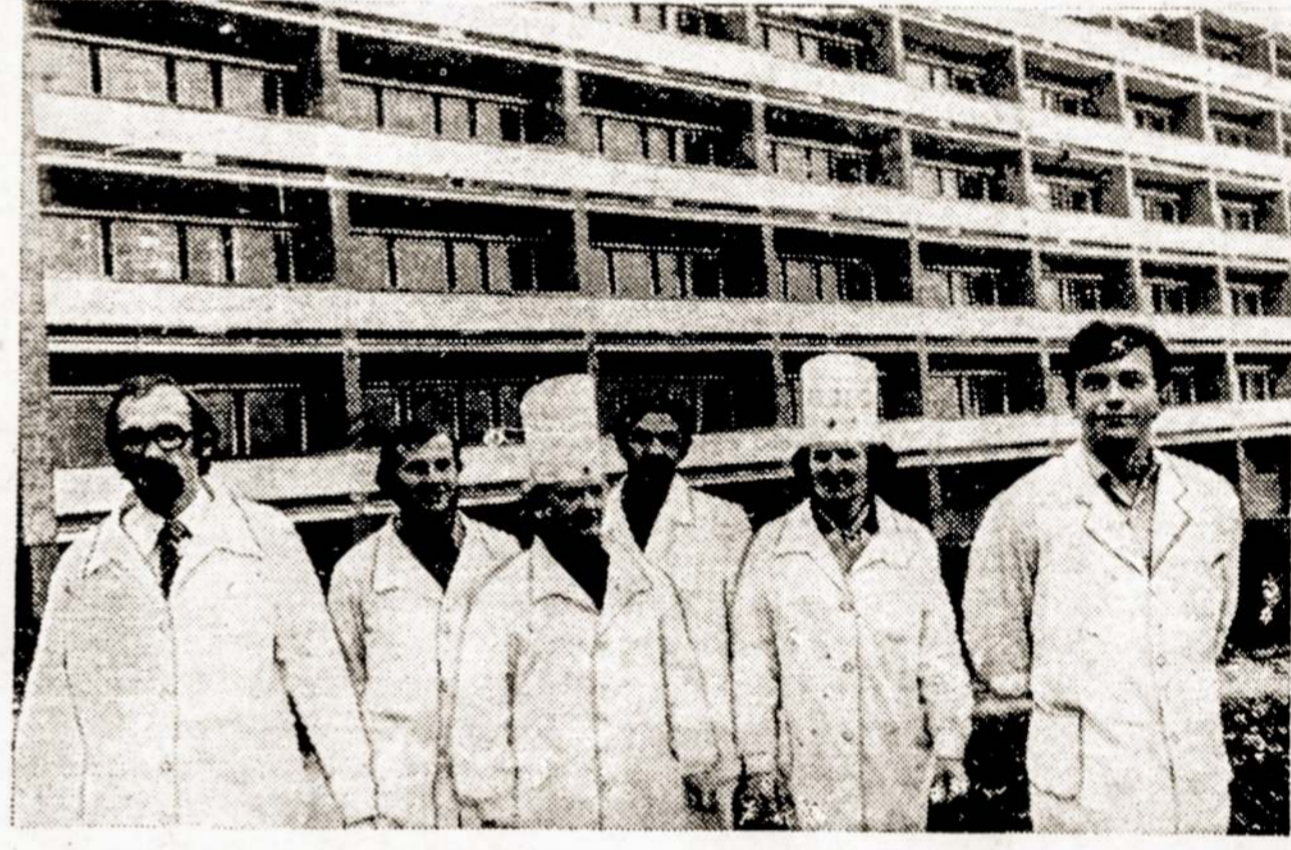
leidėjų tarpe, pavyzdžiui, turėjo vaikiškų knygų "Vyturiukas" serija, mokslinė ir grožinė literatūra. Dabar jau preliminariai esame sutarę pasirašyti sutartis su Bulgarijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Lenkijos, VDR, VFR, Graikijos, Italijos, Kenijos, Suomijos knygų leidėjais bei prekybininkais.

Plačiai pasaulyje žinoma lietuviška meninė nuotrauka. Pirmą kartą Maskvos knygų mugės praktikoje mūsų respublikos ekspozicijoje užsienio leidėjai galės išgauti teisę publikuoti nuotraukas savo leidiniuose. Pateiksime daugiau kaip 500 aštuoniolikos fotomeistrų darbų. Tai — M. Baranausko, R. Dichavičiaus, V. Koreškovo, A. Macijausko, R. Rakausko, A. Sutkaus, V. Strauko kūriniai.

Nepamiršome lietuviškos knygos reklamos bei propagandos. Informacinių reklaminių leidinių bus daugiau kaip 50. Pagrindinį informacinių-reklaminių prospektą "Tarybų Lietuva: literatūra, mokslas, menas" išleisdome 12 tūkstančių egzempliorių tiražu rusų, vokiečių, anglų, prancūzų ir ispanų kalbomis.

Knygų mugėje veiks tarptautinė ekspozicija "Knyga ir aplinkos apsauga".

J. Nekrošius

Moderniška penkių aukštų ligoninė pastatyta Lazdijuose. Joje vienu metu gali gydytis 250 ligonių. Naujose ligoninės patalpose yra vaikų, vidaus ir nervų ligų, chirurgijos, akušerijos ir ginekologijos skyriai, įvairūs kabinetai ir laboratorijos.

Nuotraukoje: Lazdijų medikai prie naujos ligoninės.

G. Svitajaus nuotrauka

MALDA NEPADEJO

Augau didelėje šeimoje. Tėvai turėjo ūkį, bet vertemės sunkokai. Dėl to ir mokslų didesnių negalėjome pasiekti. Aš baigiau keturias klases, o toliau mokytis tėvai neleido. Sakė: "nėra iš ko".

Labai dėl to pergyvenau, bet dabar, kai pagalvoju apie tų laikų gyvenimą, suprantu: mokslai buvo ne valstiečio vaikui. Smetonos valdymo metais ūkininkus slėgė krizė: gyvuliai buvo pigūs, o prekės labai brangios. Prisimenu, už bekoną tėvas gaudavo keturiasdešimt — penkiasdešimt litų, o dviratis kainavo tris šimtus litų. Tai kiek reikėjo išauginti bekonų už dviratį?

Kaimas skurdo. Neužsidarydavo durys nuo visokių pavargėlių ir elgetų. Turiu savo mirusios sesutės nuotrauką. Jai tada buvo dvylika metų, tai ir prie karsto nusipaveikslavo jos vienmečiai — kaimynų vaikai, apsiavę medinėm klumpėm, varganom drapanelėm apsi-vilkę.

Man labai mokykloje sekėsi piešimas. Aš svajoju būti menininke, tai kas ryta prieš pamokas užbė-

davau į bažnyčią ir pasimelsdavau, kad išsipildytų mano svajonės, kad tėvai leistų toliau mokytis. Bet nieko gero neišmeldžiau iš dievo — per bledystę likau nemokyta.

Nuo tikėjimo mane vaikystėje atšaldė ne tik tas dievo kurtumas, bet ir jo tarnų elgesys. Prisimenu, per tikybės pamoką kartą nepataikiau atsakyti į klausimą, tai gavau muštį nuo kunigo.

Žiūriu dabar į savo vaikus ir lyginu jų gyvenimą su savuoju. Mokslas dabar ne tik nemokamas, bet dar net ir verčiama mokytis. Ir padarumas, ir darbštumas, ir kitos žmogiškos dorybės dabar ugdomos ne pomirtiniam gyvenimui užsitarnauti, o tam, kad būtų pasiturinti ir kultūringa visuomenė, kad nuo to būtų geriau visiems.

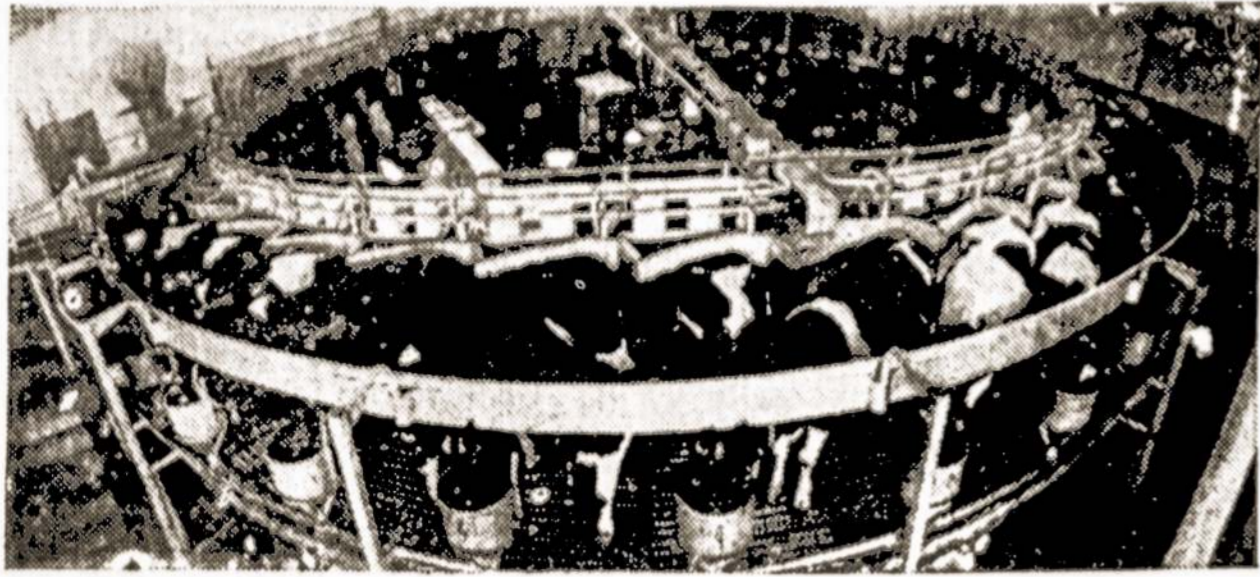
Mano svajonėms išsipildyti maldos nepadėjo, bet turiu viltį, kad jos išsipildys vaikuose. Tokios mano motiniškos mintys apie gyvenimą.

Šilalės rajonas

S. Pocienė

1988 m. rugpjūtį išleista 100, 213

Pirmieji respublikoje melžimo sistema "Karusėlė" pradėjo veikti Kauno rajono Mičiurino tarybiname ūkyje-technikume. Ją aptarnauja keturios moterys. Per 20 minučių jos pamelžia 40 karvių.

Nuotraukoje: "Karusėlė" melžiamos karvės. A. Sabaliausko nuotrauka

Širvintose veikia sėklų fabrikas

Vakariniame Širvintų pakraštyje baltuoja daugiaaukštis mūras. Tai sėklų ruošimo fabrikas, priklausantis respublikiniam susivienijimui "Sėklos". Siemet, vienuoliktojo penkmečio pirmaisiais, ši įmonė pradėjo veikti visu pajėgumu.

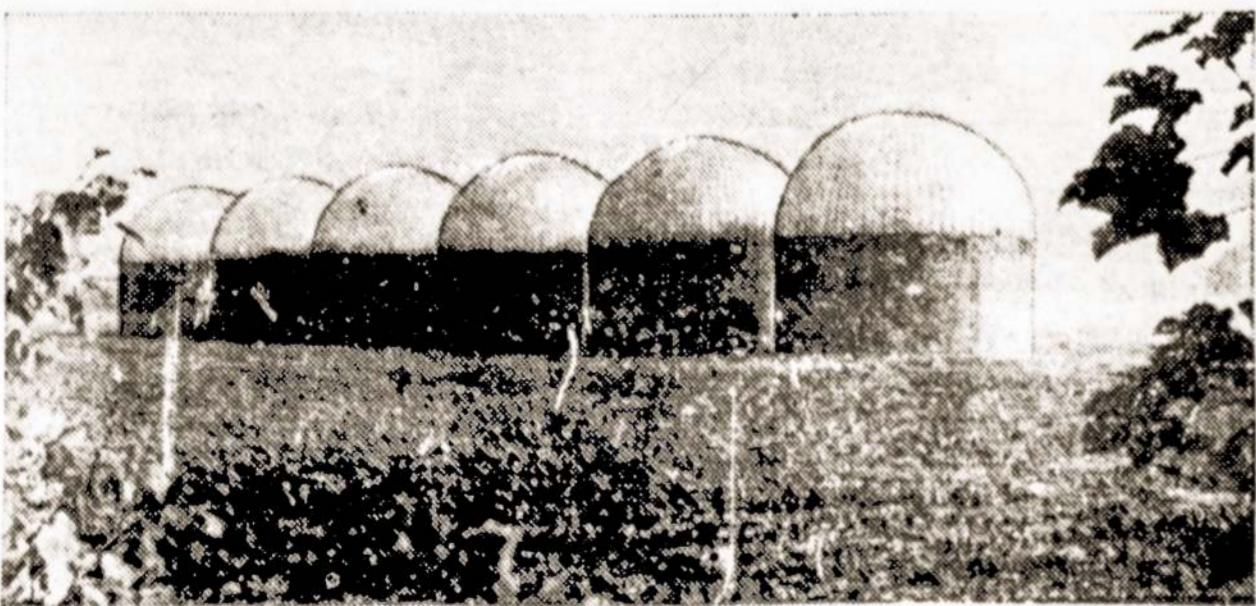
Daržovių ir kaupiamųjų kultūrų sėkla fabrikas aprūpins visą Vilniaus zoną — dvylika rajonų. Iš čia po visą respubliką iškeliama siuntos ir su įvežtinėmis daržovių, gėlių sėklomis.

... Pro fabriko vartus įrieda sklindinas sunkvežimiai. Tai Širvintų rajono Dzeržinskio kolūkio mašina tiesiai iš lauko atgabeno ką tik nukultas pašarinių runkelių sėklas. Savivartė išpila jas tiesiai į platų bunkerį prie šakniavaisių sėklų sandėlio. Našus transporteriai jas gabena į pirminio valymo mašiną, o iš ten — į džiovinimo skyrių, kur iruošti talpūs aruodai su aktyviaja ventilacija. Galingais šildytuvais įkaitintas dirbtinis vėjas sklindina sėklų aruodą išdžiovinama per parą. Tada sėklos keliauja į valymo cechą, o aruodas vėl prisipildo ką tik atvežtomis.

Vien Širvintų rajone aštuoni ūkiai augina pašarinių runkelių sėklojus. Šią produkciją fabrikui tiekia ir kai kurie Anykščių, Ukmergės rajonų ūkiai. Iš viso šiemet teks apdoroti 540 hektarų sėklojų derlių. Tai didelis darbas.

Fabriko specialistai ruošiasi paleisti liniją, kuri ruošų vienadaigę, dražuotą sėklą. Pasėjai tokią tikslaus išsėjimo mašinomis, ir atpuola retinimo rūpesčiai, palengvėja eiti pašėlio priežiūros darbai, žymiai mažiau reikia ir sėklos.

Tačiau šis tikslas pasiekiamas nelengvai. Reikia paleisti labai sudėtingą liniją, kokios iki šiol respublikoje nebuvo. Linijos pradžia —

Lietuvos civilinės aviacijos lakūnai šiandien yra nuolatiniai žemdirbių talkininkai. Iš lėktuvų jie barsto trąšas, kalkina rūgščias dirvas, cheminėmis priemonėmis kovoja su augalų kenkėjais ir piktžolėmis. Ūkiuose sudaromos geros sąlygos aviatorių darbui. Antai Panevėžio rajono Eriškių kolūkyje pastatytos didžiulės patogios mineralinių trąšų saugyklos, iš kurių lėktuvai pakraunami krautuvais.

Nuotraukoje: Eriškių kolūkio mineralinių trąšų saugyklos. A. Sabaliausko nuotrauka

Vilnis, 1981 lapkričio 12

AR TA ŠVIESA?

Katalikų autoriai labai mėgsta išskelti savo politinės srovės veikėjus iki didžiausių tautinių aukštumų. Apie eilinius, bet žinomus veikėjus, dažniausiai kunigus, išleidžiami storiausi biografiniai tomai, pagal kuriuos jie tampa pirmaeiliais tautos žmonėmis.

Bet kad toks "įžymių asmenybių" kūrimas yra dažnai dirbtinis arba net negarbingas, turėjome progos net įsitikinti. Ryškus šiemetinis pavyzdys — P. Kazlauskienės iš Market Parko knygoje aprašytas atsitikimas su kunigo B. Suginto pavirtimu "tėvynės vaidila": pats kunigas apmokėjo storos knygos apie save išleidimą, pats ją skaitė ir laimino, pats ją didžiavosi, o pasirodė jį "tėvynės vaidila", savo leistoje knygoje iškeltas į tautos aukštybes, buvo labai menkos moralės žmogus, jo išgarbinimas išstas melas. Po P. Kazlauskienės knygos ir A. Zoko raštų "Gimtajame krašte" tuo abejoti neįmanoma.

O jeigu žmogus nežinotum visų tų reikalų, gal ir patikėtum, kad kunigas B. Sugintas yra vienas iš didžiausių visos tautos žmonių, nors, tiesa, ir pati "tėvynės vaidilos" knyga kelia įtarimą savo patos... Bet kai sužinai...

Tada pradėsi abejoti ir "suradęs" kurį nors kitą katalikų veikėją, išgarbintą didele knyga. Antai, P. Kazlauskienė nelabai džiaugiasi savo pažintimi su prelatu R. Juru (1891-1980), kuris pasirodė jai ne visai doras pinigų kaulytojas. Lietuvių "patriotinėje" spaudoje rašoma apie jo didelę veiklą renkant išeivišką archyvą. Neneigsim jos. Bet kai sužinome, kad išėjo knyga, ir stipriai stora, apie P. Jurą, pavadinta "Valančiaus šviesa už Atlanto", pradedame juo labai abejoti. Pirmiausia — jau pats JAV lietuvių prelato lyginimas su vyskupu Valančium yra pernelyg patosiškas, o tuo pačiu — įtartinas. Iš kur jau net patį Valančių tenka lyginti su šiuo Amerikos lietuvių kunigu? O jeigu taip jau aukštai keliama, ar nebus čia kažkas panašaus į B. Suginto atvejį? Tegul ir autorius toks garbingas — žinomas katalikas filosofas, šveicarų kilmės lietuvių literatas J. Eretas. Bet juk jis gyvena Europoje, kai jo knygos veikėjas — amerikietis. O P. Juro biografija papasakota detalai, per daugiau kaip 300 puslapių! Tad ar čia neturime reikalo su dar vieno paminklo sau statymu, kad ir su žinomo autoriaus pagalba? Viskuo galima patikėti esant tokiai katalikų veikėjų išgarbinimo madai.

Tik tokiu atveju visiškai negalime patikėti, kad P. Juras atnešęs į Ameriką Valančiaus šviesą. Turbūt čia vėl visai ne ta šviesa, o gerokai falšyva... J. Rinkevičius

SAN FRANCISCO — OAKLAND, CAL.

IŠ MŪSŲ PADANGES

Spalio 3 dieną įvyko LLD 198 kuopos susirinkimas J. ir K. Karosų pastogėje. Susirinkimą atidarė F. Machulis, tvarkos vedėju išrinktas Juozas Karosas. M. Mozūraitienė skaitė praėjusio susirinkimo protokolą, kuris buvo priimtas. Finansų sekretorė K. Karosienė skaitė "Vilnius" laišką prašant paramos "Vilnius" rudeniniam \$15,000 fondui. Tenka prisiminti,

kad šiuo tarpu mūsų LLD kuopos išdas apytuštis, tačiau dauguma kuopos narių, sumokėdami kuopos vajininkei Violetai Taraškienei savo laikraščiu prenumeratas, prisidėjo ir su parama "Laisvei" ir "Vilniai".

Nutarta sumokėti "Laisvės" prenumeratą į Lietuvos biblioteką už metus laiko. Buvo iškviesta Ksavera Karosienė papasakoti savo kelionės išpūdžius, nes ji neseniai grįžo iš Lietuvos. Ksavera šį kartą pabuvojo Lietuvoje dvi savaites. Lietuvoje ją daugiausia sužavėjo nepaprastos naujos Lietuvos statybos. Buvo dėkinga už progą pasižvalgyti po Lietuvos naujuosius statybos rajonus, kur išaugo didžiuliai ir puikūs namų rajonai, gražios gamyklos ir t. t. Prie to kalbėtoja pabrėžė, kad šių dienų Lietuva sparčiai, sparčiai žengia progreso keliu.

Beje, Ksavera pranešė siurprizą apie savo draugę kalifornietę Margaret Hume. Jos vyks į Lietuvą drauge. Margaret sakė, kad ji pageidautų Lietuvoje pabuvoti ilgiaus. Na ir gražuolė Margaret Hume, pasiekus Lietuvą iškrėtė siurprizą savo tėvams ir draugams Lietuvoje, apsivedama su vilniečiu lietuviu Rimu Poškaičiu. Margaret Hume baigusi Kalifornijos Stanford universitetą su aukštais atsižymėjimais advokatūros moksle. Mes čia Margaretos bičiuliai tik galime jai palinkėti daug, daug sėkmės, laimės ir viso geriausio jos naujame gyvenime Lietuvoje.

PRISIMINIMAS ALEX MUGIANO

Kastancija Mugianienė prisimena savo mylimą vyrą Alex Mugianį, kuris prieš tris mėnesius mirė. Draugė Kastancija (Cannie) pakvietė LLD kuopos narius į restoraną pietų. Prie to K. Mugianienė pateikė spaudos vajininkei V. Taraškienei velionio A. Mugiano palikimą: \$500 "Laisvei" ir \$500 "Vilniai", \$300 San Francisco "People's World" laikraščiu, \$100 Amerikos-Rusijos institutui ir vieną šimtą LLD 198 kuopai. Kuopos narių vardu nuoširdi padėka K. Mugianienei už pietus ir A. Mugiano palikimą.

GERBIAMAS SVEČIAS IŠ LIETUVOS

Spalio pradžioje pora dienų San Franciske lankėsi didžiai gerbiamas svečias "Tėviškės" draugijos prezidento pirmininkas P. Petronis. Svečias su kitais turistais atvyko iš Kanados. Mielas svečias buvo patenkintas, kad jam buvo proga pasižvalgyti po San Francisco miestą. Iš San Francisco svečias P. Petronis išvyko į Niujorką ir ten jis turės progą ilgiau pabuvoti. Viso geriausio gerbiamam svečiui ir laimingos kelionės grįžti į Lietuvą.

NESVEIKUOJA

Apgailėtina, kad mūsų šauni spaudos vajininkė, taip pat viena iš gerųjų renginių su pietumis darbuotoja Violeta Taraškieinė šiuo metu nesveikuoja. Taraškieinė yra šauni ir LDS vietinės kuopos sekretorė. Čia anksčiau įvykdavo renginiai su pietumis, kurių daug kas pasigenda, deja, be darbščios V. Taraškieinės neįmanoma juos įvykdyti.

Mes, Violet Taraškieinės draugai bei bičiuliai nuoširdžiausiai linkime, kad jos sveikata greit, greit sutvirtėtų.

M. B-tė

Kaip eina "Vilnies" vajas

"Vilnies" vajas darbas nors dar neįsibėgėjęs, bet visi ženklai rodo, kad vadininkai jau rimtai stojo į darbą. Kaip matome šioje suvestinėje, net 14 vadininkų pasireiškė darbo rezultatais. Ypač pažymėtina, kad ėikagietė J. Urmonienė, grįžus vajas darban, suvestinėje pirmoje vietoje. Gražių darbo rezultatų prisiuntė vadininkės veteranės Stephanie Masytė, Violet Trask, Julia Marazienė. Mažesnėse kolonijose, kaip matome, irgi energingai dirbama.

Vadininkai išsirikiavo taip:

Julia Urmonas, Chicago, Ill.	700
Stephanie Masytė, St. Clair Shores, Mich.	600
Violet Trask, San Leandro, Cal.	600
Julia Marazas, Chicago, Ill.	540
Elizabeth Margis, Grand Rapids, Mich.	340
Adeline Susnis, Chesterland, Ohio	340
Antonette Rackauskas, Ward Hill, Mass.	220
Mary Strauss, Bridgeport, Ct.	200
Elizabeth Rapschis, Dorchester, Ct.	200
M. Novitski, Miami, Fla.	200
B. F. Kubilius, Hot Springs, Arkansas	180
A. Bernot (per Draugus) Los Angeles, Cal.	160
A. Stritch, Kenosha, Wisc.	120
J. Andrulis, St. Petersburg, Fla.	40

Adm.

Aukos laikraščio fondui

\$500.00: Constance Mugianis, Oakland, Cal.

\$100.00: Veronika Kazlau, Weathersfield, Conn.; LLD 145 kp., Whittier, Cal.; P. Jočionis, Dearborn, Mich.

\$58.00: Emily Klastow, Chicago, Ill.

\$50.00: A. Dilkus, Hobart, Ind.; Albertina Jakienė, Chicago, Ill.; Toronto Literatūros Draugija, Toronto, Canada; Ana Dainienė, San Leandro, Cal.

\$40.00: K. Thomas, Johnson City, N. Y.; B. Alexander, Miami, Florida.

\$35.00: Mary Smalstis, Ludington, Mich.

\$30.00: M. Baltulioniūtė, San Leandro, Cal.

\$25.00: J. Broga, Grand Bend, Ont., Canada; Mrs. E. Repshis, Dorchester, Mass.; Frank and Helen Mabkauskas, Miami, Fla.; A. Alauskas, Worth, Ill.; Vincent Kirvela, Dearborn Hgts, Mich.

\$20.00: Petrė Stalioraitienė, Chicago, Ill.; Vincent Litvinas, Ehl., Pa.; Albina Jacobson, Detroit, Mich.; A. Gabris, Lake Villa, Ill.; P. Druseika, Chicago, Ill.; Anna Dockus, Redford, Mich.

\$12.00: Vera Schuktz, Los Angeles, Cal.

\$15.00: Mr. K. Subicka, Torton, Ill.; Mrs. Dorothy Murelis, Warminster, Pa.; G. J. Kvetkus, Dorchester, Mass.; Mae Zasinis, Northridge, Cal.; T. and K. Žebraitis, Chicago, Ill.; P. Slajus, Chester, Pa.; K. B. Kaross, San Leandro, Cal.

\$10.00: Stella Lawatsch, Sterling Hgts, Mich.; Mr. and Mrs. A. Chapas, Chicago, Ill.; J. Deltuva, Princeton, Ind.; Anna Mikart, Ormond Beach, Fla.; A. Dočkus, Cicero, Ill.; Mary Tompkins, Chicago, Ill.; Agnes Vylonis, Dowagiac, Mich.; Sue Jones, Frankville, Pa.; Mary Siska, Ludington, Mich.; Julia Sverplys, Windsor, Ont.; Anna Jakshis, Orchard Lake, Mich.; Kappa Mortuary, Chicago, Ill.; Chester Kent, Downey, Cal.; Mary Raila, Whittier, Cal.; Helen Janulis and Mrs. J. Sharkey, St. Petersburg, Fla.; Chas. Meškėnas, Richmond Hill, N. Y.; Mary Leppa, Chicago, Ill.; Bessie Pavilonis, Dolton, Ill.; P. Zline, Sun City, Cal.; A. Marcinkus, Los Angeles, Cal.; F. Sakal, West Covina, Cal.; A. and V. Trask, San Leandro, Cal.; Matilda Roge, Detroit, Mich.; E. Ramanauskas, Taylor, Mich.

\$8.00: Julia Urmonas, Chicago, Ill.; A. S. Baublis, Willow Springs, Ill.; Eva Senkus, Chicago, Ill.

\$7.00: H. Rastenis, Detroit, Mich.

\$5.00: Mr. and Mrs. F. Oloson, Libertyville, Ill.; Anna Slopik, Easton, Pa.; Marytė Stakėnas, Scottville, Mich.; Adele Rainis, Brooklyn, N. Y.

\$3.00: A. Stukas, Chicago, Ill.

\$2.50: S. Krischus, Winnipeg, Canada.

\$2.00: Frank Nagin, Keene, N. H.

Anksčiau buvo \$905.00
Dabar 1,863.50
Viso \$2,768.50

SKAITLINGAS KULTŪRIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Spalio 20 buvo Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių skaitlingas susirinkimas. Tiesa, oras buvo labai puikus, gal tas prisidėjo prie šio susirinkimo skaitlingumo.

Draugijos pirmininkė U. Juodaitienė atidarė susirinkimą 12 val. dieną ir pranešė liūdną žinią, kad draugija neteko dviejų narių. Ji paprašė narių minutei atsistoti ir tyloje pagerbti mirusias nares: Adelę Zikšienę ir Oną Remeikienę-Miller.

Valdyba davė išsamų raportą pažymėdama, kad atlikusi visus jau paskirtus darbus ir aplamai rūpinosi draugijos veikla. Raportas priimtas.

J. Marazienė pranešė aplankiusi 10

dr. E. Klastauskienę, kuri įteikė "Vilniai" \$70 ir gražų rankų darbo šaliką draugijai, kurį galės panaudoti žaidimų popietės prizui. Kaip žinia, E. Klastauskienė turėjo rimtą širdies ataką ir ligoninėje išbuvo virš 3 savaitių, o vėliau buvo dukrų slaugoma. Tačiau jos sveikata sustvirtėjo, jau gali pati namuose tvarkytis. E. Bogden raportavo, kad dr. Lucille Matuzienė jau grįžo iš ligoninės ir sveiksta. F. Jordan raportavo, kad aplankė V. Masinionię, kuri nesveikuoja ir dėl silpnų kojų negali atsilankyti į susirinkimus. Palinkėta ligonėms sustvirtėti.

Atžymėta šių narių gimtadieniai: Anelės Dočkienės, kuri gimtadienio proga įteikė draugijai paramos \$6, Adelės Copin, O. Jokubkienės, K.

TARP MŪSŲ

— Tex ir Kay Žebraičiai — ėigimiai "Vilnies" skaitytojai. Atsinaujindami prenumeratą pridėjo \$27.00 laikraščio fondui.

— Kalifornietės M. Baltulionytės paskatinta, Adeliukės Zix duklė laikraščiu auکوjo \$20.00 motinos atminimui.

— Julia Svirplys iš Windsor, Canada, atsiųsdama laikraščiu \$10.00 auką, praneša, kad ten rugsėjo 15 dieną mirė ilgametis "Vilnies" skaitytojas W. Savickas.

— Anksčiau "Vilnyje" buvo pranešta, kad St. Petersburg, Fla., buvo susirgusi chorų mokytoja Helen Janulis. Dabar smagu pranešti, kad jos sveikata pasitaisė.

— Sanpetersburgietė Juozo Šarkiūno našlė Helena Šarkiūnienė šiemet mini savo 80-ąsias gimimo metines. Nežiūrint, kad jau tokio amžiaus, bet tebėra žvali.

— Sunkiai buvo susirgusi Agnes Vylonis, gyvenanti Dowagiac, Mich. Kiek pasveikus, nors ir drebančia ranka, parašė laiškutį, į kurį laikraščiu įdėjo dešimkę aukų, o kitą dešimkę už prenumeratą.

— "Vilnies" skaitytoja, iš Miami, Fla., B. Alexander atsiųsdama prenumeratą ir prisiuntė \$40.00 auką laikraščio fondui.

— Pittsburghe, Pensylvanijoje, mirė ilgametis "Vilnies" skaitytojas Jonas Mažukna, savo laiku dažnai rašinėjęs į "Vilni". Jonas Mažukna nepamiršdavo laikraštį paremti ir finansinai. Jonas buvo jau 87 metų amžiaus.

— "Vilnies" darbuotojas Antanas Litvinas šį mėnesį minės savo gimtadienį. Elenutė

KALIFORNIETIŲ LLD PAREMĖ "VILNI"

Plačiai žinomas V. Raila iš Whittier, Cal., atsiuntė nuo LLD 145 kuopos \$100.00 laikraščiu paramos. Drauge su šia suma atsiuntė už dvi prenumeratas ir nuo kiekvieno po \$10.00 aukų. Viso \$140.00. Viena iš atnaujintų prenumeratų, kaip pažymi laiške, yra buvusios Paulina Simon, mirusios prieš dvejus metus. Laikraštį persiprenumeravo savo vardu jos žentas, Čikagoje jaunesnei kartai gerai žinomas Chester Kent.

Tai dar vienas iš Amerikoje gimusių ir augusių, kurie laikraštį perima skaityti iš savo pasenusių ar mirusių tėvų. Elenutė

PAREMĖ LAIKRAŠTĮ

Kultūričių susirinkime dr. K. Stukienė pasimokėjo už laikraštį ir įteikė \$3 paramos. Kazimiera papasakojo, kad šiomis dienomis atvyko mielas svečias iš T. Lietuvos: jos sesutės, o Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos garbės narės Johanos Imbrozienės sūnus. Jis dabar vieši San Diego, Cal., pas W. Dorinus. Svečias žadėjo jei sąlygos leis atvykti į Čikagą. Taipgi dar vyks į Kanadą, aplankyti dėdės ir tetos Stukų. Vilniėtė

Ainorienės, Nellie DeSchaaf. Palinkėta joms geros sveikatos, darbingo amžiaus ir sudainuota Ilgiausių metų.

Sekantis susirinkimas, kuris bus priešmetinis ir jame turėsime rinkti naują valdybą, įvyks lapkričio 17 d. 12 val. dieną "Vilnies" salėje. Prašau narių skaitlingai atsilankyti. Sekr. J. M-nė

PRIMINIMAS EX MAINIERIŲ KLUBO NARIAMS

Siuomi primenu Ex Mainierių draugiško klubo nariams, kad mūsų metinis susirinkimas įvyks lapkričio 21 d., 12 val. dieną, "Vilnies" salėje. Jis tuo labai svarbus, kad jis bus paskutinis šiais 1981 metais, tai jame turėsime rinkti 1982 metais klubo valdybą arba tą pačią patvirtinti. Be to, metiniuose susirinkimuose daromi tarimai ir nauji sumanymai.

Svarbu, kad į šį susirinkimą kuo daugiau narių atsilankytų, kad vėliau netektų skūstis, kad tas ar tas netaip nutarta. Tad iš anksto primenu nariams, kad lapkričio 21 dieną paliktumėte laisvą nuo kitų darbų ir pasistengtumėte atsilankyti į šį svarbų metinį susirinkimą.

Kaip paprastai, tai ir šį kartą, prieš susirinkimą bus draugiškas pasivašininimas, tad būkite 12 val. dieną nevēluodami.

Sekr. Jonas Feiza

IR RADIO PROGRAMAS NETEKO . . .

Bostono lietuvių kolonija visada garsėjo savo veiklumu. Pokario pabėgėlių čia įsikūrė ir daug, ir pajėgi. Tačiau jų veiklos nusilpimas pasirodė gana greitai. Pažangių lietuvių, senųjų išėvių, organizuota veikla čia truko daugiau kaip 60 metų, o štai pokario pabėgėliai ėmė silpti nepraejus ir 30 metų po jų įsikūrimo. Nebeišlaikė jie čia savo vienintelio laikraščio "Keleivis" buvo senųjų atėvių laikraštis, bet pokario metais jis perėjo į "dipukinių" pabėgėlių rankas). O dabar, pasirodo, atsirado rūpesčių ir su "Laisvės varpo" radijo valandėle — kaip rašoma "Dirvoje", jai buvo atsakytas radijo stoties WCAS laikas, teko laikinai pasitenkinti iš kito miesto transliuojamomis programomis. Programos vedėjui reikia kokios nors organizacijos pagalbos, jis į jas ir kreipėsi.

Bet, kaip rašo "Dirva", "organizacijos nedrįsta imtis darbo, kuris jau nuvargino atskirus asmenis". Radijo programa pati nepajėgia nešti visą našta, bet ir visuomeninės "dipukų" organizacijos nenori imtis darbo. Argi tai nebūdinga visai pokario išėvių kultūrinei veiklai, kurioje vis labiau ryškėja abuojujumo ir nuovargio ženklai?

V. Kaunietis

MIRĖ LIETUVIAI

Spalio 10 dieną mirė Ina Gierštikas, sulaukus 23 metų, gimusi Čikagoje.

Spalio 11 dieną mirė Rose Petruskas, sulaukusi 86 metų, gimusi Lietuvoje.

Spalio 11 dieną mirė Ona Tonkūnienė, sulaukusi 71 metų, Amerikoje gyveno nuo 1949 metų.

Spalio 13 dieną mirė Juozas Skorubskas, gimęs Lietuvoje.

Spalio 19 dieną mirė Michael A. Likas, sulaukęs 69 metų, gimęs Čikagoje.

o o o o

Laikas neduoda naudos tik tam, kuris jį veltui eikvoja. L. Metsaris

Talentai subręsta vienuoje, o charakteris — visuomenėje.

J. V. Getė

Gyvenimas — tai šventė, į kurią mes visi pakviesti. N. Pogodinas

Vilnis, 1981 lapkričio 12

Laiškai ir parama

Worth, Ill.

Gerbiamieji, iš šių \$50 atskaitykite už mano ir už mano sesutės Marceles Vataitienės, gyvenančios Jurbarke, prenumeratas, o kas liks, bus auka, kad "Vilnis" gyvuotų.

Anna Alauskas

Orchard Lake, Mich.

Enclosed you will find check for \$20 from Anna Jakstis, our 94 year old grandmother who really enjoys your publication. Thank you.

G. Stanks

Oakland-San Francisco, Cal.

Gerb. Draugai:
Čia prisiunčiu 3 čekius vertės \$695, iš kurių \$605 auka "Vilnies" fondui ir \$90 už prenumeratas.

Aukojo: Kastancija Mugienienė, prisimindama mirusį savo vyrą Alex Mugienį \$500.00, Ina Daivienė \$50.00, M. Baltulionytė \$30.00, J. ir Ks. Karosai \$15.00, A. ir V. Taraškai \$10.00.

Su geriausiais linkėjimais vajininkė Oakland-San Francisco, Cal.

Violet Taraškienė

Miami, Fla.

Gerb. vilniečiai, prisiunčiu Money Order \$25.00 vertės. Tai bus sukėlimui "Vilnies" fondo. Draugiškai.

Frank ir Helen Mankauskai

West Covina, Cal.

Draugė Prane Sakalienė prisiuntė tris atnaujintas prenumeratas ir \$20.00 aukų. Tarp kitko rašo:

"Aš nesu vajininkė, o tik išrenku mokesčius iš tų draugų, kurie serga. Noriu paraginti tuos draugus, kurie skaitote "Vilni", kad atsinaujintumėte. Nelaukite, kol kas paprašys. Buvusi vajininkė draugė Anna Bernot sunkiai serga, vargiai ar galės su jumis kontaktuoti vajaus reikalais.

Pranė Sakalienė

Sun City, Cal.

Gerbiamą "Vilnies" Adm.:
Siunčiu kartu laikraščiui Money Order \$35.00 vertės, tai bus mano ir mano giminaitės Gražinos Tarašavičienės, gyvenančios Lietuvoje, prenumeratoro atnaujinti ir \$10.00 paramos laikraščiui.

Geriausius linkėjimus visiems.

Peter Zline [Žilinskas]

Toronto, Canada

Gerbiamieji, čia prisiunčiu Toronto Literatūros Draugijos \$50.00 "Vilnies" fondui auką. Linkiu visiems Jums geriausios sėkmės.

T. Rimdžius, kp. finansų sekr.

Ozone Park, N. Y.

Mieli vilniečiai, sveikinu visą "Vilnies" štabą ir visus darbuotojus. Daug linkėjimų vyr. redaktoriui S. J. Jokubkai, nes jis man labai gerai žinomas. Kai jis gimė Bridgeport, Conn., aš tada bendravau su jo tėvais.

Siunčiu čia \$10.00 už prenumeratą ir kitą \$10.00 laikraščio fondui. Apgailestauju, kad netekote gabios administratorės Mary Grager. Paieškite mano vardą. Aš esu Meškėnas, o ne Miškėnis.

K. Meškėnas

Detroit, Mich.

Enclosed check is to renew my subscription to your paper, — the extra \$20.00 is donated in memory of my mother Sophie Remeška who was a long time subscriber.

Albina Jacobson

Northridge, Cal.

Enclosed is a check \$25.00. My mother, Mae Zinas, asked me to send you for "Vilnis".

She is 92 years old now and looks forward to receiving her Lithuanian paper very much. Five months ago she fractured her thigh and had two surgeries in one week. After being bedridden for 3 months, she is up and walking with a walker. It must be that good Lithuanian blood.

Virginia Rashmir, daughter

Johnson City, N. Y.

Gerbiamą "Vilnies" Administraciją, čia prisiunčiu čekį vertės \$50.00. Iš šios sumos \$10.00 už prenumeratą, o likusi \$40.00 auka fondui.

Geriausius linkėjimus visam "Vilnies" kolektyvui.

K. Thomas

GRAŽIAI PARĖMĖ LAIKRAŠTĮ

Drg. Eva Sankus pasimokėjo už "Vilnies" prenumeratą ir dar įteikė paramos \$8. Viso ji įteikė \$20. Eva dažnai paremia laikraštį. Ji gražiai veikia Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijoje, taipgi LDS 2-ros apskrities komitete.

Dėkui už nepamiršimą laikraščio reikalų.

Vilnietė

Graži parama "Vilnies" namo remontui

Gavome drg. Antoinette M. Gerdus laiškutį iš Washington, Ill., ir jame čekį sumoje \$25. Ji rašo, kad suprantanti "Vilnies" stogo apdengimo reikalą ir kad tas daug kainuoja, tad prisidedanti su parama \$25. Toliau rašo, kad esanti išsiilgusi senų draugų, kuriuos buvo išigijus gyvendama Čikagos apylinkėje. Taipgi išsiilgusi tų šaunių sueigų, kurių buvo nemažai Čikagoje. Peoria, Ill., mažai beliko pažangių lietuvių. Nuoširdus dėkui drg. A. M. Gerdus už gražią paramą.

Vilnietė

AUKOJO "VILNIAI" \$500.00

Kalifornijoje Oakland-San Francisco pažangiems lietuviams buvo plačiai žinomas pažangietis Alex Mugienis, taipgi buvo nuoširdus pažangios spaudos ir organizacijų rėmėjas, aktyvus visuomenės darbuotojas.

Alex Mugienis prieš tris mėnesius mirė. Jo našlė Kastancija, prisimindama savo mylimą gyvenimo draugą, kaip laikraščiui "Vilniai", taip "Laisvei" paskyrė po \$500.00, kitoms organizacijoms po šimtą kitą. Plačiau apie šį paskirtymą skaitykite šios laidos laikraštyje korespondenciją iš San Francisco-Oakland, Cal.

Draugei Kastancijai Mugienienei širdingiausias aciu už tokią stambią auką jos mirusio vyro atminimui.

Elenutė

U. Juodaitienė nepamiršta "Vilnies"

Nenuilstanti visuomenės veikėja ir "Vilnies" direkcijos narė, taipgi Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narė-pirmininkė drg. Uršulė Juodaitienė, pasimokėdama už "Vilnies" prenumeratą, pridėjo \$5 paramos. Ji kiekviena proga paremia ne tik "Vilni", bet ir aplamai pažangų judėjimą. Daugelis iš mūsų skundžiamės metų našta, o Uršulė apie tai pamiršta ir kiekviename renginyje matome ją dirbant. Ji tikrai yra mums paukiu pavyzdžiu.

Nuoširdus dėkui Uršulei už dažną svarbių reikalų paramą.

Vilnietė

GAILA NUOŠIRDŽIOS SKAITYTOJOS

Clevelando pažangieji lietuviai labai gerai atsimeina Anna Salin. Savo laiku ji aktyviai darbavosi Clevelande laikraščio reikalui: rinkdavo prenumeratas, rašinėdavo apie Clevelando lietuvių visuomeninį judėjimą.

Kaip kiekvieną žmogų, taip ir ją prispaudė gili senatvė. Dabar sulaukusi 86 metų gyvena pas savo sūnų, grįžusi iš Floridos. Marti rašo, jog tiek susenėjo, kad nebegali skaityti laikraščio.

Gaila nuoširdžios pažangietės, daug trūso atidavusios Clevelando pažangių lietuvių judėjimui, ypač laikraščio reikalams Clevelande.

Elenutė

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Kazio Bатуčio

SUEINANT 10 METŲ NUO JO MIRTIES

KAZYS BATUTIS

kilnų atminimą gerbsime ir eisime jo nurodytu gyvenimo keliu.

Skaudžiai ir liūdnai praslinko tiek metų nuo mirties mūsų mylimo vyro, tėvo, uošvio, senelio, prosenelio Kazio Bатуčio.

Velionio jautrioji širdis sustojo plakusi 1969 metų lapkričio 30 dieną.

Nežiūrint, kad jau tiek metų praslinko, mūsų širdyse padaryta žaizda nei kiek nesumažėjo. Velionio gražus ir pavyzdingas gyvenimas primena jį kiekviename žingsnyje. Jis ne tik buvo pavyzdingas vyras, tėvas, senelis ir brolis, bet ir visuomeniniame gyvenime ir veikloje jis ne tik pats daug dirbo organizacijose, bet ir kitus ragino kiek galint dirbti ir jiems be perstojo rodė teisingą kelią į gyvenimą.

Iki mūsų krūtinėse širdys plaks, mes gražius jo darbus ir

Po šiltosios vasarėlės
Jau atėjo rudenėlis,
Nei saulutė nebeskaisti,
Ir dienužė ein tamsyn.

Dūksta vėjai, krinta lapai,
Puošia kapą geltonai.
Jau žiemužė nebetoli,
Apklos žemelę baltai.

Slenka, bėga liūdno dienos be sustojimo,
Kur tik einu, kur pažiūriu, vien dyki namai.
Nesimato tavo veido, o Kazimierai,
Ir negirdime tavo balso jau seniai.

Lai Jam, amžinu miegu užmigusiam, būna ramu ilsėtis Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Mes lankysime jo kapą ir puošime gyvomis gėlėmis.

Liūdinti Žmona ELZBIETA BATUTIENĖ
Sūnus MOTIEJUS ir Šeima

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Juozo Šarkiūno-Sharkey

Mirė lapkričio (November) 28 d., 1980.

Nors jau metai, kaip jo nėra gyvųjų tarpe, bet jo gražūs darbai ir pavyzdingas gyvenimas tebėra gyvi.

Ilsėkis Chicagos Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Mes liūdime.

Žmona HELENA, šeima ir giminės
St. Petersburg, Florida

REDLANDS, CAL.

Mirus

Adelei Zix-Zitkevičienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės dukrai Lee DeStefano, broliui Pranui Strauss, anūkei Stephanie Walker ir jos vyrui Colin, proanūkei Alexis Walker ir kitiems artimiesiems šioje šalyje ir T. Lietuvoje bei kilnios idėjos draugams. Žinokite, kad ir mes kartu su Jumis liūdime.

ALBERTINA JAKIENĖ
VERA ŽILINSKIENĖ ir sūnus BOBY

Pagarbiai atsisveikinta su velione Ona Remeikienė-Miller

Sunkios ir ilgos ligos išvarginta Onutės-Kuzmickaitės-Remeikienės-Miller 1981 m., spalio 9 d. vakare sustojo plakusi jautrioji širdis. Jos gyvenimo kelias išpuoštas puikiais ir visuomenei naudingais darbais. Velionė gimė 1891 metais vasario 8 d. Lietuvoje, Alytaus rajone, Duselninkų kaime. Visai jaunutė apėjo gimtuosius namus ir mylimus tėvelius bei brolius 1904 metais, atvyko į šią šalį ir apsigyveno Baltimore, Md., o 1910 metais atvyko į Čikagą.

Tuo laiku Čikagoje buvo gana smarkus lietuvių socialistų veikimas, kur matome ir velionę darbuojantis. Anot jos pačios išsireikškimų, neilgai buvo galima dirbti su tūlais tų laiku socialistais. Nemaža jų dalis sudešinėjo, tad ištikimiems darbo klasės nariams teko nuo jų atsipalaiduoti ir organizuoti savas organizacijas bei steigti laikraščius. Reikėjo nemažai darbo įdėti.

Pažangiose organizacijose susipažino su Petru Remeikiu ir sukūrė šeimos židinį. Išauklėjo ir išmokslino vienturtį sūnų Vytautą, kuris vėliau rūpinosi motinos likimu. Dėja, 1980 m. rugsėjo 10 d. visai

nenujautai miršta jos mylimas sūnus nuo širdies smūgio. Likus viena virš metų praleido slaugymo namuose. Jos vyro velionio Juozo Miliausko-Miller sesers sūnaus Stanley ir jo žmonos Alice Paulauskų buvo dažnai aplankoma ir paskaitomi laikraščiai, nes Onutė dėl silpnų akių jau negalėjo skaityti, o troško žinoti, kas veikiama jos draugų ir kas vyksta pasaulyje, ypatingai tarp darbo žmonių.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Anna B. Urban

[HUDSON, MASS.]

Liūdnei ir širdį veriančiai praslinko 2 metai nuo to skaudaus įvykio, kai 1979 m. lapkričio 17 d. negailestinga mirtis užgesino velionės Anna B. Urban jautriosios širdies plakimą. Nors metai praėjo, kai mes negirdime jos meilių žodžių ir motiniškų pamokymų, ją gyvai prisimename ir giliai liūdime.

Filnai suprantame, kad joks verksmas bei liūdesys jos mums negražins, bet atėjus tai skaudžiai dienai, norime garsiau pasiskųsti Jos ir savo draugams, kad mes liūdime jos netekę ir prisimename ją, kaip kilnią ir nepavaduojamą asmenybę. Mes nešiosime jos vardą savo mintyse ir širdyse iki jos plaks.

CHARLES K. URBAN

Dukros: L. HOLTHAUS, E. MC CLENNAN
A. PERREAULT ir šeimos

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Leono Joniko

Jau 12 m. kai mes Jo netekome, bet kasmet lapkr. 3 diena vis mums primena tą nelaimingą, skaudų atsitikimą.

Tą dieną, šioj padangėj trumpai pabuvojęs, Pergyvenęs buities audras ne vienas, Dėl pažangos veikęs, dėlei jos kovojęs Ilsiis ramybėj užmerkęs blakstienas!

(Pagal V. Žilvyčio eiles)

Mes Jo niekad nepamiršime.

L. JONIKAS

ALISĖ JONIKIENĖ

Sūnus LEONAS

Marti JOSCELYNE

Proanūakai JOHN ir JAMIE LUKE

Spalio 9 vakare dar kalbėjosi su Paulauskais ir klausinėjo apie draugus. Besikalbėdama paprašė vandens. Tai buvo jos paskutiniai žodžiai. Užmigo neatbundančių miegu.

Spalio 10 ir 11 d. buvo pašarvota Pittsburgh, Pa. kur jos idėjos draugai ir draugės paskutinį kartą patarnavo ir atsisveikino su velione. Vėliau atvežta į Čikagą ir pašarvota Povilo J. Ridiko šermėnėje. Čia gražus skaičius idėjos draugų susirinko spalio 12 d. į šermenis, o spalio 13 d. rytą prisirinko pilna koplyčia, kad paskutinį kartą patarnavus ir atsisveikinus su kilnios idėjos drauge, su kuria per daugelį metų teko dirbti pažangos labui.

10 val. pradėta laidotuvių apeigos. Pasigirsta liūdnas vargonų balsas, grojant muzikai Valerijai Urbikienei. Po to dainuoja solistė Estelle Boğden, ją vargonais palydi Valerija.

Atsiveikinimo kalbą pasakė velionės ilgų metų artima draugė Julija Marazienė. Ji suminėjo daug gražių velionės darbų pažangos labui, taipgi priminė, kad žiaurus likimas išplėšė ne tik jos gyvenimo draugus, bet ir pačiame gyvenimo gražume vienturti sūnų Vytautą, kurio sveikata buvo pažeista antro pa-

saulinio karo lauke, bekovoiant su žiauriu žmonijos priešų fašizmu.

Po kalbos vėl sekė dainos. Po to laidotuvių direktorius Ridikas paprašė praeinant pro karštą atsisveikinti. Pirmiausia atsisveikino Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narės, kurios stovėjo garbės sargyboje pasipuošusios draugijos ženklais.

Velionė skaitlingo būrio draugų buvo nulydėta į Lietuvių Tautinės kapines ir palaidota šalia vyro Petro Remeikio ir brolio Jurgio Kuzmicko.

Kapinėse kalbėjo Ridikas. Padėjo dalyviams J. Marazienė. Po to visi buvo pakviesti į Landmark restoraną ir pavaišinti, ko pageidavo Paulauskai. Taip buvo baigta paskutinė kelionė ištikimos darbo klasės dukros Onos Remeikienės-Miller. Lai jai bus amžina ramybė.

Dalyvė

D. MURELIENEI VĖL NELAIMĖ

Dorothy Murelis, aplankius savo vyrą Walter Murelis ligoninėje, grįždama namo turėjo automobilio avariją. Laimė buvo, kad jai nereikėjo atsigulti ligoninėn, nors pusėtinai sutrenkė ir automobilį apgadino.

Walteris randasi Holy Redeemer ligoninėje, 1648 Huntington Park, Meadowbrook, Pa. 19046. Elenutė

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Onai Remeikienei-Miller

Reiškiame gilią užuojautą velionės giminaičiams-globėjams Stanley ir Alice Paulauskams, giminaičiui Petrii Dumbliauskui gyvenančiam T. Lietuvoje ir visiems kilnios idėjos draugams bei draugėms.

Mes kartu liūdime netekę ištikimos darbo klasės dukros.

M. Wassel	H. Pajūnienė	J. Feiza
J. ir M. Marazai	E. Sankus	P. ir A. Vaitkai
A. Mikolaitienė	P. Malinauskienė	J. Pateckas
M. Plauškievė	M. Bagdonas	A. Litvinas
A. Butkis	I. Peters	S. J. Jokubka
V. Samuolis	E. Begdon	O. Jokubkienė
M. Marquardt	V. Urbikienė	F. ir E. Jordan

REDLANDS, CAL.

Mirus

Adelei Zix-Žitkevičienei

Reiškiame gilią užuojautą velionės dukrai Lee DeStefano, broliui Pranui Strauss, anūkei Stephanie Walker ir jos vyrui Colin, proanūkei Alexis Walker ir kitiems artimiesiems šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje. Žinokite, kad ir mes kartu liūdime netekusios mielos draugijos narės, kuri buvo viena iš šios draugijos organizatorių.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ
KULTŪROS DRAUGIJA ir NARĖS

PITTSBURGH, PA.

Mirus

Onai Remeikienei-Miller

Reiškiame gilią užuojautą velionės giminaičiams Stanley ir Alice Paulauskams, giminaičiui Petrii Dumbliauskui T. Lietuvoje ir jos kilnios idėjos bendražygiams. Mes kartu liūdime netekusios mielos draugijos narės, kuri buvo viena iš jos organizatorių.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ
KULTŪROS DRAUGIJA ir NARĖS